

DOLENJSKI LIST

Glasiló Socialistične zveze delovnega ljuds

...aja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za tiskarstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 41 (344)

Leto VII.

NOVO MESTO, 11. OKTOBRA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

OD 20. DO 27. OKTOBRA BO V NOVEM MESTU PROSLAVLJENA

70-letnica kmetijske šole na Grmu

Sedemdeset let poteče to leto, kar se je nekdanja vino-rejska, sadlarska in kmetijska šola preselila s Slapa v Vipavski dolini na graso Grm pri Novem mestu. Skoraj trideset stoletja je nova šola na Dolenjskem učila kmeta naprednega gospodarstva na polju, v vinogradu, sadovnjaku in pašniku. Sadovi tega bogatega in koristnega dela niso izostali; nad 1500 absolventov iz vseh slovenskih pokrajin je poneslo na Grmu pridobljeno znanje v svoje kraje. Povsod so postali učenci grmske šole najzgodnejši in najumnejši gospodarji, po katerih so posnemali napredno delo v živinoreji, vinarstvu, sadjarstvu in poljedelstvu ostali kmetje. Na Grm je pošiljal svoje sinove kmet s Koroske, Štajerske, Primorske in Dolenjske; ugled in dober glas grmske srednje kmetijske šole sta segala tja do roba slovenskih meja. V zgodovino slovenskega kmetijskega šolstva je zapisan Grm z velikimi črkami, saj je v preteklih 70 letih preoral znanen kos ledine.

Po osvoboditvi Grm ni takoj dobil prejšnje veljave. Večkratno spreminjanje značaja pouka v eno in dveletno, pa spet v triletno šolo in pod, kakor tudi pogoste spremembe v vrstah vodilnega in strokovnega osebja, vse to ni bilo v prid. V vojni prizadeto poslopje je tudi sicer načel zob časa, nekateri prostori v šoli pa so postali pretesni. Mehanizacija je ter-

jala svoje, sredstev za dobro obnovo pa je vsa ta leta primanjkovalo. Pred 70. obletnico obstoja šole je okrajni ljudski odbor v Novem mestu skupno s političnimi in zadrugnimi organizacijami sklenil vrniti Grmu njegov širši pomen za kmetijsko izobraževanje in njegovo prejšnje poslanstvo. To terja od nas čas in razvoj. Družbeni plan postavlja kmeta danes pred odgovorne naloge in kdor jim ne bo kos, ne bo mogel v korak z napredkom, ki nas naravnost sili v napredno gospodarjenje. Kmetijske zadruga in

Tovariš Viktor Avbelj-Rudi, predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, je prevzel pokroviteljstvo nad proslavami

državna posestva potrebujejo solanih fantov, ki bodo znali pokazati vasi pot iz zaostalega v napredno kmetijstvo. Obnova vinogradov, ki jo je posebno na Dolenjskem moč uresničiti le na zadrugi, podlaga, pridelovanje za večje pridelke na polju, v sadovnjaku in na travniku, skrb za pravilno nego gozdov, za higijensko ureditev vasi, za konkurenčnost v cenah, ki jo daje le obilica kvalitetnih pridelkov in proizvodov, vse to in še marsikaj drugega zahteva od nas znanja. Dalo nam ga bo izobraževanje, mladini ga bo nudila kmetijska šola na Grmu.

70 let je lepo obdobje za šolo, ki se lahko upravičeno postavlja s plodno preteklostjo. Zato bo svoj jubilej dostojno proslavila. Več mesecev je že na delu pripravljala odbor, ki organizira proslavo 70-letnice. Na Grmu, kjer je prejšnji te-

den 43 kmečkih fantov začelo novo šolsko leto (več kakor trideset od teh je letos Dolenjcev) hitilo zidarji in pleskarji z zdajšnjimi obnovitvenimi deli, da bo prihodnji teden vse pripravljeno za lepo slavo. Iz vseh strani Slovenije prihajajo prijave nekdanjih predavateljev in go-jencev, ki se bodo udeležili glavne proslave v nedeljo 21. oktobra dopoldne, ko bo na Grmu zborovanje absolventov kmetijske šole. Skupno z gosti si bodo nekdanji grmski učenci ogledali šolsko razstavo, poslopja in stroje, odkrili bodo padlim učencem spominsko ploščo, ob 12. uri pa bo odprta nova zadruga mekarna. Zvečer bodo peli v dvorani Doma JLA v Novem mestu koroški pevci. V ponedeljek dopoldne bo na Grmu republiko zborovanje predavateljev vseh kmetijskih šol Slovenije. V torek 23. oktobra bo v Novem mestu zborovanje mladih dolenjskih zadrugnikov, v sredo dopoldne pa republiko zborovanje živinorejcev sivarjavega področja. V četrtek in

petek bodo zborovali v Novem mestu slovenski sadjarji, medtem ko bo 25. oktobra zvečer koncert PD Dušan Jereb. V soboto 27. oktobra se bodo zbrali v Novem mestu na zborovanje dolenjski vinogradniki. Ves teden bodo ogledali šole in šolske razstave, v Dobriču, Sentlovrencu, Sentrupertu, Podbočju, Suhorju in Dragatušu pa bodo vrteli kmetijske filme.

Proslava 70-letnice kmetijske šole na Grmu ima širok obseg in pomen, ki presega meje našega okraja. Pokroviteljstvo nad proslavo je prevzel podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tovariš Viktor Avbelj-Rudi, dolgoletni predsednik Glavne zadrugne zveze Slovenije. Na Grmu in v Novem mestu bomo prihodnji teden pozdravili vrsto uglednih kmetijskih strokovnjakov iz vseh krajev naše republike, ki bodo v posvetovanjih med 21. in 27. oktobrom izmenjali izkušate svojih področij in se pogovorili o delu za napredek živinoreje, sadjarstva in vrtnarstva. V naši sredi bodo tovariši, ki so pred desetletji zapustili šolske klopi na Grmu; z zanimanjem si bodo ogledali naše mesto in njegovo okolico, kraje, kjer so preživeli najlepša leta svoje mladosti v pripravah na kmečki poklic.

Proslava 70-letnice grmske kmetijske šole bo to jesen dogodek, ki bo skupno z obnovljenim šolo na Grmu in s prelomnico, ki je bila narejena letos v odnosu do kmetijskega šolstva v našem okraju, pustil na Dolenjskem še dolgo vidne sledove. Zato se ne bomo tudi temeljito pripravljamo.

Absolventi in predavatelji grmske šole!

Uprava kmetijske šole na Grmu vabi vse nekdanje gojence in predavatelje, da se udeležijo proslave 70-letnice obstoja šole na Grmu. Glavna proslava bo v nedeljo 21. oktobra ob 10. uri dopoldne. Tovariši, ki žele dobiti v Novem mestu prenočišče, naj priložijo svojo udeležbo šoli pisмено vsaj do 15. oktobra.

Uprava kmetijske šole na Grmu
p. Novo mesto

Uvod v proslavo 70-letnice grmske šole: KONCERT UPZ »EMIL ADAMIČ« V NOVEM MESTU

Proslave 70-letnice obstoja kmetijske šole na Grmu se bodo začele v Novem mestu že to soboto, ko bo ob 20. uri zvečer v Domu ljudske proslave nastopil učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«. Zbor, ki si je ob svojih 30. letnici z izredno kvaliteto pridobil mednarodno veljavo, bo na slavnostnem koncertu pojuštršnim zvečer potrdil, kar so pisali o njem ugledni kritiki na turneji, ki jo je imel v letošnjem poletju v Franciji in Švici. Zbor, ki ga vodi prof.

Jože Gregorc, je sestavljen iz učiteljev, profesorjev in defektologov iz številnih slovenskih krajev. Njegovi člani in članice so večinoma zborovodje podelskih zborov, ki s tem hkrati prenašajo iz republiškega centra na podeželje zborovsko glasbo in širijo prosveto med ljudstvom.

Za sobotni koncert, ki bo uvodna prireditev v proslavo ob 70-letnici grmske kmetijske šole, je pripravil UPZ »Emil Adamič« kvaliteten spored.

Bodo v Zalogu še dolgo zmigovali z rameni?

Na predzadnji seji obeh zborov OLO Novo mesto je prišlo na dnevni red tudi dajanje jamstva za najetje kredita posameznim gospodarskim organizacijam. Odborniki so se ustavili pri opekarji Zalog, ki je letos najela 6.900.000 din investicijskega kredita. Odborniki so imeli pomislek, saj je bilo za modernizacijo opekarne doslej porabljeno znatno več kot je bilo prvotno računano, vendar investicije še niso zaključene po odobrenem načrtu, opekarja pa tudi ne ustvarja toliko družbenega produkta, kot je bilo predvideno. Pri sedanjih produktivnosti opekarne ne zmore odplačati investicijskega kredita in

plačevanja družbenih dajatev. Vrednost proizvodnje je znašala lani le okoli 15 milijonov din, letos pa računajo, da bo dosegla 24 milijonov. Odborniki so na koncu razprave le odobrili jamstvo, hkrati pa so naročili, da je treba stanje v opekarji proučiti.

Storilnost se je letos v Zalogu dvignila, če računamo vrednost proizvodnje, saj so do konca avgusta proizvedli toliko opeke kot lani vse leto, čeprav se je število zaposlenih le za malenkost povečalo. Z delno preureditvijo peči in z novim vlaženjem opeke v peči, ki ga je pokazala ekipa delavcev iz Garmelnja, (katerega pa so sprejeli šele po daljšem času), so dosegli dnevno zmogljivost peči s 16.000 kosi opeke. To je 100 odstotkov več kot lani. Na mesto z dvema in premogom kurjalo sedaj le s premogovim prahom, ki je cenejši. Pričeli so proizvajati tudi več vrst votle opeke, stropnike in strešnike.

Kdo sabotira v opekarji?

Navzlic napredku v proizvodnji, ki pa seveda še daleč ni dosegla prave zmogljivosti in predvidene vrednosti, pa je v zaloškem podjetju nekaj, kar opazi vsak obiskovalec, zlasti pa poznajo to vsi okoličani in drugi, ki se zanimajo za razmere v opekarji. To je vzdušje med kolektivom in prava sabotažna dejanja, ki se dogajajo. Znano je, da požar, ki je pred leti upeljal opekarjo, še danes ni pojasnjen. Če kdo govori o razmerah v tovarni, dobi od domačinov odgovor, da je bolne močati, ker »lahko spet gorijo. Nekak strah pred odkritim razpravljanjem o razmerah v

opekarji je bil očit tudi v razpravi odbornikov, ki poznajo te probleme, na navedeni seji OLO. Dejstvo je, da se v opekarji dogajajo še sedaj odkrita sabotažna dejanja. Nekdo je vrgel v stroj, ki veliko stane, 70 cm dolg kos železa in s tem uničil cilindri. Ko se je kurjač le za nekaj časa ponovno oddaljil od kurjača, je nekdo nasul premogovega prahu v peči. Opeka, ki je bila ravno zadosti žgana, je bila s tem prežgana in uničena. 16.000 kosov opeke je šlo zaradi tega v nič! Ali pa stvar, ki se je dogodila sredi dneva: v mešalni stroj je nekdo vrgel velik kos žgane gline.

Doslej je noben primer sabotaže ni bil pojasnjen. Težko je verjeti, da kolektiv ne ve, kdo je med njim, ki to dela, toda nihče ne sme povedati, ali bolje, nihče se ne upa povedati! Pa je med kolektivom nekaj pridnih delavcev in delavk, ki delajo z ljubeznijo in si prizadevajo, da bi delo teklo kot je potrebno. Na vsako vprašanje o nezdavnih dogajanjih v opekarji pa člani kolektiva odgovorjajo z molkom. In vendar je prav kolektiv tisti, ki bi moral v lastnem interesu in interesu družbe, ki mu je dala podjetje v upravljanje, prvi razčistiti te stvari in obračunati s saboterji.

Obstaja vprašanje, kaj pravijo na vse to delavski svet, sindikalna organizacija in občinski odbor SZDL. Kdor je zmoten takih kriminalnih dejanj, tudi v delavskem svetu in sindikatu ne bo delal tako, kot to predvideva zakon o delavskem samoupravljanju. Kjer ni iskrenosti, kjer je med kolektivom tak odnos, da se pošten delavec boji nepoštenega, tam je delavsko samoupravljanje v

osnovah omajano. Res pa je tudi, da organa delavskega samoupravljanja v podjetju nista imela doslej prave pomoči od svojega zastopnika v okrajnem zboru proizvajalcev, saj pravi direktor, ki je v podjetju deset mesev, da ga sploh ne pozna. Tudi člani občinskega ali okrajnega sindikalnega sveta ter ljudje iz okrajnega aparata teko zaidejo v podjetje, čeprav, je enim in drugim Zalog čisto blizu.

Še nekaj o proizvodnji

Pa še nekaj o proizvodnji v Zalogu. Modernizacija opekarne, ki stane še doslej okoli 60 milijonov, predvideva večjo proizvodnjo votle opeke in stropnikov, torej dražje opeke. V opekarji pa neradi proizvajajo votlake, raje pa zldake, kar je bolj enostavno in kar lahko prodajo doma. Vendar pri zldakih ni moč doseči takega finančnega učinka kot pri votlakih in to dela težave pri plačevanju investicij. Trg trenutno res narekuje večjo proizvodnjo zldakov, vendar je treba upoštevati tudi finančno stran proizvodnje, o kateri se zlasti razpravljamo zadnje čase. Vsak kolektiv je dolžan, da ustvarja poleg količine tudi vrednost, ki jo je mogoče doseči.

Kolektiv opekarne Zalog mora čimprej pomesti z ljudmi, ki delajo proti podjetju in družbenim interesom, hkrati pa zaostri tudi prizadevanje za finančni učinek proizvodnje. Družba je kolektivu dala v upravljanje podjetje, dala je težke milijone za modernizacijo obrata, zato pa tudi upravičeno zahteva, da dobi delež, ki ji pripada.

Tekmovali bodo z drugimi kegljaškimi krogi doma in s kegljači »Naprijeda« iz Zagreba. Odbojkarji, sindikalni prvaki Novega mesta, pa bodo v kratkem igrali s Tekstilci Majšperka, Slavko Doki

VABILO

V okviru sedemdesetletnice obstoja kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu se bodo zbrali tudi absolventi te šole letnika 1920, ki bodo skupno proslavili 36. obletnico, kar so zaključili šolanje na Grmu. Prijave sprejemajo Ivo Tratinik, Novo mesto, Glavni trg 32 (DOZ — Novo mesto).

Konferenca tajnikov ljudskih odborov

Pred kratkim so imeli tajniki občinskih ljudskih odborov našega okraja prvo posvetovalno konferenco v Kostanjevici. Konferenca so se udeležili tudi tajniki OLO Zvone Perc, šef Urada za plan Ivo Novšak, šef pravne službe dr. Tone Znidar, načelnik tajništva za finance Stane Falkner, načelnik tajništva za prosveto, Slavko Kastelic in zastopnik sekretariata za občo upravo pri Izvršnem svetu LRS tovariš Turk.

Na konferenci so po poročilu o problemih in načinu razdelitve dela v občinskem aparatu občine Kostanjevica-Podbočje, ki ga je dal tajnik Ludvik Metelko, obravnavali vrsto vprašanj o delu na občinah. Skoraj na vseh občinah manjka kvalificiranih moči. Izvoljeni sveti niso še začeli povsod pravilno delati. Na splošno so tajniki občinskih odborov preobremenjeni z raznim administrativnim delom in se ne morejo posvetiti v dovoljni meri varstvu zakonitosti in lastnemu strokovnemu izpolnjevanju.

Več bomo pisali o delu ljudskih odborov in njihovih svetov v eni prihodnjih številki.

V spomin junakom na Rogu

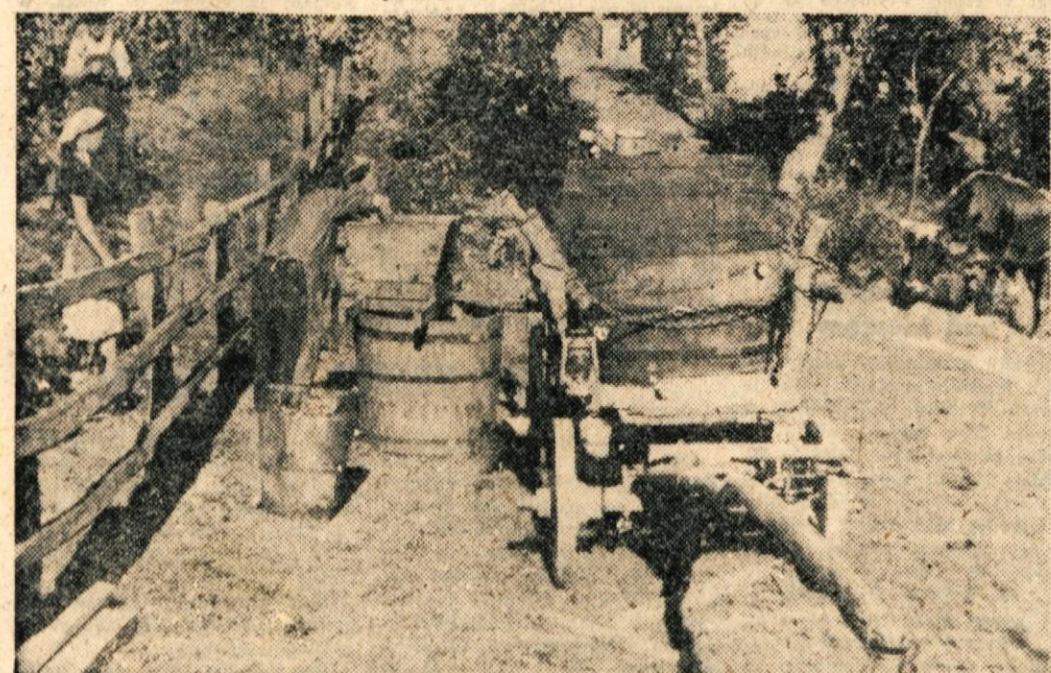
26. oktobra opoldne bodo na pobudo Zveze borcev novomeškega okraja na partizanskem Rogu tri žalne komemoracije. V Starem logu, Jelendolu in v Zgornjem Hrastrniku bodo dotlej urejena grobišča padlih znanih in neznanih tovarišev, spominski kamni; pa bodo na njih govorili pozorni rodovom, da se je v teh gozdovih boril in umiral za svobodo junaki partizan. Te dni so dela na urejanju grobišč v polnem teku. Načrte za grobišča, spomenike, nagrobne napisne kamne in za kamnita obzidja grobov je izdelal arh. Lapajne, finančna sredstva pa prispeva Glavni odbor Zveze borcev NOV Slovenije. Spored žalnih slovesnosti in možnosti za prevoz na Rog bomo v našem listu pravočasno objavili.

9. skupna seja obeh zborov OLO

Dnevni red 9. skupne seje odbornikov obeh zborov okrajnega ljudskega odbora, ki je bila v torek dopoldne, je obsegal poročilo o polletni izvršitvi družbenega plana okraja Novo mesto za leto 1956, poročilo o smernicah za sestavo družb. plana za 1957, poročilo o finančnem položaju podjetja Belsad v Črnomlju in poročilo komisije za delavsko samoupravljanje okrajnega proizvajalcev glede upravljanja v podjetju »Beti« v Metliki. Okrajne komisije za predpise, za gospodarstvo in za volitve ter imenovanja so ponotale o različnih sklepih, predlogih in imenovanjih. O seji bomo poročali prihodnjič.

VREME

ZA ČAS OD 12. DO 21. 10.
Konec tekočega in v začetku druge polovice prihodnjega tedna lepo in čez dan toplo vreme. V prvi polovici prihodnjega tedna manjše poslabšanje vremena s krajevnimi ali manjšimi padavinami. V zadnjih dneh prihodnjega tedna močne padavine v ohladih, sneg skoro do nič.

V Doblički gori že teče novi most; pravijo, da bo letošnje vino dobro in močno

Pod krošnjami dolenjskega gozda

Čudovito lepo je v tem dolenjskem gozdu, pravica v Danico. Ne lenuharja na mehkih mahih, ne nabirava gozdnih sadežev, razen kolikor jih pojeva mimogrede, pač pa sva na - gozdarski praktiki. Obe sva absolventki Agromorsko-gozdarske fakultete v Ljubljani, torej je najino pravo področje gozda. In ko sva v teh počinah tuhtali kam bi šli, sva tudi izuhtali - pojdiva v dolenjske gozdove!

In napisali sva pismo. Odrinilo je na Okrajno gozdno upravo v Novo mesto, nazaj je pa prišlo ugoden odgovor. Pa sva šli.

Veste, res je lepa tale naša Dolenjska. Gozdove imate take, da se jim človek odkrije, vaši grci niso nič manj mikavni kot goranske planine in ljudje po vaseh so pristransko prijazni in gostoljubni.

Prišli sva v Dolenjske Toplice in prestopili prag pisarne. Šef ta-

ksacije, tov. Serini, nama je pojasnil, da je v teku taksiacija - izmera privatnih gozdov, Toplice so kajpak turistični kraj, zato so »turistične« tudi cene, pa sva raje sprejeli sobico v pol ure oddaljeni vasi Podhosti. Od tu ju slednje jutro mahava v Toplice, in že na vse zgodaj.

Kaj počne gozdar na terenu, torej v gozdu, res ni mogoče povedati na kratko. Zato čujte, kaj počneva midve, recimo v enem dnevu.

»Danes boste merile višine«, naju je jutraj pozdravil šef taksiacije. »Na srečo imamo Carl-Leissov instrument. Ker terena ni ne poznata, vaju bo spremil naš logar, tovariš Čibej.«

Tako sva odrinili na teren. Oboroženi s Carl-Leissovim instrumentom in v dobro voljo ter veselo sprejeli logarjevo instrukcijo: »Orientirajte se v gozdu in delo z instrumentom.«

Tako, sedaj pa na delo. Spo-

četka gre strašansko počasi, toda z vsakim drevesom, ki ga izmerim, se mi zdi, da gre delo vse

Tako merimo višino dreves z instrumentom

hitreje in laže izpod rok. Ko je treba domov, sem že pravcaru »mojster«.

Domov grede se pogovarjamo z logarjem. Rad ima svoje delo in v gozdu je res domov. Hoče si izpopolniti svoje znanje, hoče vedeti čim več. Zanimajo ga imena rastlin in vse, kar je povezano z gozdom in delom v njem. Kajti če hoče v gozdu dobro in koristno delati, ga mora poznati in ljubiti. Biti mu mora kakor oče in mati. Oče, da podira dreve, da ga obdela in spravi v dolino, in mati, da na poseke z ljubeznijo naneske mladi rod, ali s podsetvijo ali saditvijo drevesnih vrst, ki na tem področju najbolje uspevajo in so tam doma.

Izkoristevalec gozda mora biti obenem tudi njegov gojitelj. Gozd ne sme izumreti, kajti on je naše naravno bogastvo, naša pokrajinska lepota in obramba proti vremenskim neizidom.

Kako lepi so ti gozdovi, ko jih gledamo od daleč. Ko pa stopimo vanje, smo marsikrat bridko razočarani. Med lepim, zdravim dreviem se bobotijo razvejani kosi, ki niso ne lepi ne tako koristni za uporabo kot lepa, ravna drevesa. Pogledite bolno dreve z rakastimi tvorili. To ni nevarno samo za tvoj gozd, ampak tudi za ves ostali. Marsikje na posekah se bobotijo gozdovi pod praprotno in v drugim gozdnim plevelom.

Naj ne bo nikogar med vami, ki bi pozabil na svoj gozd. Pojdi vanj, povabi s seboj inženirja ali logarja pa se pomeni z njim, kako bi svoj gozd popeševal in mu pomagal, da ti bo donosel čim več, tebi in skupnosti.

Tovariš Čibej pozna ves gozdni kompleks krog Dolenjskih Toplic. Pripoveduje o težavah z nekaterimi kmeti, ki navadno »ne utegejo«, da bi svoj gozd razmejili in tako ovirajo delo pri taksiaciji. Vsi, ki imate svoj gozd pomagajte pri tem delu, saj je v vašo korist. Vedeli boste natančno, kje in koliko gozda pravzaprav imate in v kakšnem stanju je. Podatki gozdne izmere se porabijo le za boljši in donosnejši način gospodarjenja z gozdom, ne pa za kakšne davke, kot nekateri neupravičeno mislijo.

Da, lepo nam je v tem dolenjskem gozdu, in kako koristno za strokovno usposobljenost! Našna praksa gre h kraju, toda veliko sva se naučili, od vseh: od delavcev, logarjev, inženirjev. Vselej sva, ker sva spoznali dolenjski gozd, in hvaležno vsem, ki so nama pri delu pomagali.

Sonja Horvat

»MERKUR«: 219 meterskih stotov!

V Črnomeljki občini je demonstracijski poizkus s krompirjem vrste »Merkur« vzbudil posebno pozornost. Pri poizkusu je sodelovalo sedem kmetovalcev, ki so dobili posebno navodila o sajenju, gnojenju in škropljenju. Sadržili so cele gomolje in sicer 2.500 kg na hektar. Gnojili so s 300 kg hlevskega gnoja, 200 kg nitromoncala, 300 kg superfosfata in 200 kg kalijeve soli na hektar.

Pridelovalci so škropili dvakrat proti krompirjevi plesni in po potrebi proti klorozni. Hrošču. Vsa ostala dela (priprava zemlje, okopavanje in osipavanje) so bila opravljena na običajni način. Po-

izkusni krompirjevi nasadi so se v času rasti močno razlikovali od ostalih. Krompir se je odlikoval po bujni in enakomerni rasti. Niso ga napadle glivične in virusne bolezni. Tak nasad je že na prvi pogled vzbujal pozornost pri okoljskih kmetovalcih. Mnogi so se ob tem krompirju ustavljali in ga občudovali. Hektarski donos je najboljši dokaz, da je bil ta krompir vreden pozornosti. Navzlic neugodnemu vremenu je bil povprečni hektarski donos 219 mtq, kar je za naše razmere razveseljivo. Najmanjši hektarski donos je bil 197 mtq, največji pa 243 mtq. Največji hektarski donos so do-

segli na parceli, ki je bila pred nekaj leti steljni. Iz tega lahko sklepamo, da moremo tudi steljni spremeniti v rodovitno zemljo.

Ce primerjamo povprečni donos krompirja vrste »Merkur« s povprečnim donosom krompirja v območju naše občine, ki znaša 110 mtq (kot so pokazali podatki pri ugotavljanju hektarskega donosa pri različnih vrstah izven poizkusa), dobimo pri »Merkurju« skoraj za sto odstotkov povečan donos. Če izračunamo povečane stroške pridelovalca, so v primerjavi s povečanim hektarskim donosom malenkostni.

Večji hektarski donos znaša	98.100 din;
povečani materialni stroški	12.300 din;
povečani stroški delovne sile	3.740 din.
Čisti donos	82.060 din na hektar.

Prav gotovo moramo pripisati uspeh zamenjavi in pravilni izbiri vrst krompirja in učinkovljenosti. Kmetijske zadruge naj bi zato svojim članom omogočile dobavo semenskega krompirja s pomočjo pospeševalnih odskodov, da bi tudi oni lahko več pridelali.

Jože Škof.

POLLETNI OBČNI ZBOR KMETIJSKE ZADRUGE V DOLENJSKIH TOPLICAH

V nedeljo, 16. septembra, je bil v okrašen dvorani Zadrugskega doma polletni občni zbor KZ v Dol. Toplicah. Pred pričetkom zbornega je DOZ organiziral predavanje o živinoreji in film o preprečevanju požarov na kmetih.

Iz poročil upravnega odbora in odskodov je bilo razvidno, da je napredek zadruge zadovoljiv. Posebno pozornost posvečajo dvigu živinoreje, ker je ravno to najdonosnejša panoga v tem okolišju.

ureditvi pravih gnojil in gnojnih jam, pravih ureditvi hlevov, napravi skiosov, ki jih je še malo, kakor tudi izdatni pridelavi živalske krme.

Zadruga je preskrbela svojim članom zdravo in dobro seme krompirja in žit, izdala je večje vsote za pokončanje poljskih in sadnih zasnov, posebno proti ko-oradskemu hrošču in amerišskemu kaparju. Poškrupiti je dala nad 4000 sadnih dreves.

Važen je sklep zadruge, da bo kolektivno zavarovala živino svojih članov proti pogini pri DOZ in plačala zavarovalno premijo. Tako bodo živinorejci zadruzi povrnili v narčtu tma, da bo nasadila na občinskem svetu na Malem Rigijsu plantaze višenj in črnega ribeza, ter zgradila več hektarov stelnikov v meniali gnojila. Strokovni pregled temelje je bil deloma že izvršen, deloma pa bo v kratkem.

Zadruga si je nabavila prenosno žago za rezanje lesa in železnih pragov Zagala bo leg in železnice prage za svoj lesni odsek, pa tudi les svojim članom. V prvem polletju je imela zadruha 8 milijonov dobička, največ iz lesnega odseka. 50 odstotkov dobička je namenjenega skladi za zgraditev stanovanj, za izgraditev sušilnice itd.

V zimskem času namerava zadruha prirediti redna gospodarska predavanja in gospodarski tečaj za žene in dekleta. Zadruga bo sponzorirala tri fantke, ki bodo obiskovali Kmetijsko šolo na Grmu, eno hlenko za solanje in gospodinski šoli v Mali Loki in enega dijaka za obisk srednje kmetijske šole.

D. G.

Vinogradi v prvem snegu

Po dvodnevem dežju nas je v soboto 6. oktobra jutraj presenetilo izredno hladno vreme; živo srebro v termometrih je kazalo le 3 stopinj nad ničlo. Gorjanci so bili zaviti v goste megle. Med pršenjem je začel dopoldnevi v Novem mestu naletavati moker sneg, ki je pobelil tudi Trško goro in vinograde v ostalih višjih ležečih gorah. Gorjanci so se proti pol dnevu pokazali v prav lepi beli odeji, ki pa je še vse prezgodnja. Precej vinogradov je še neobranjen. Menda lahko upamo, da bomo še imeli lepo jesen in da napoved o zgodnji in ostri zimi le ne bo tako huda, kakor so letos nekateri že pisali.

IZ NOVEGA MESTA

NOVI PRALNI STROJ V TOVARNI NOVOTEKS

Pred nekaj dnevi so v tovarni Novoteks dali v obrat novi veliki stroj za pranje in čiščenje kamnarn in ostalih svilenih proizvodov tovarne. Stroj je uvožen iz Vzhodne Nemčije ter je bil kupljen za Zagrebškem veleposlujmu, montiral pa so ga domači tovarniški delavci. Stroj dela brezhibno in so z njim v tovarni izpolnili vrzel, ki je ovirala proizvodnjo.

POVEČANJE PROIZVODNJE V MONTAZI

Zanimanje za proizvode podjetja Motomontaže na Zagrebškem veleposlujmu je imelo za podjetje ugodne posledice. Ze med sejmom so sklenili pogodbo za večje število sanitetnih avtomobilov za LR Srbijo. Glavna zadruha zveza pa je naročila nad 40 avtomobilov — poltovornjakov za potrebe našega podjelstva. Tudi od drugod dobivajo stalno nova naročila in je zato predvideno znatno povečanje proizvodnje. V tovarni izvajajo, da nadomeščajo v kooperaciji z ostalimi slovenskimi podjetji pri montaži teh avtomobilov vedno več uvoženih delov z domačimi. Pri sanitetnem vozu n. pr. montirajo nad 50 odstotkov delov iz domačega materiala. Tudi za nov izdelek tovarne dvolesno prikolico, ki je izdelana izključno iz domačega materiala se kuncu močno zanimajo. Tovarna že pripravlja serijsko proizvodnjo teh izdelkov.

UREDITEV PREŠERNOVEGA TRGA IN TRZNICE

Te dni je podjetje »Pionir« pričelo graditi novomeško tržnico. Letos bosta zgrajeni po načrtih arh. Ing. Lapajna 2 likni lopi — smojnici, železobetonske konstrukcije — ter tlak tržnice. Za drugo leto pa je predvidena

SE PRIPRAVLJAJO V PODJETJU KROJAC

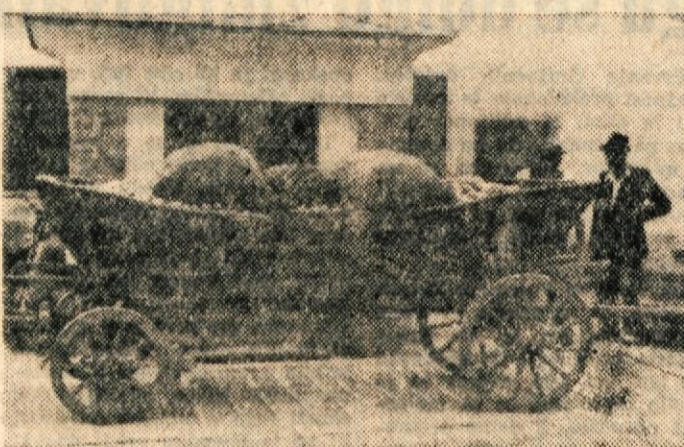
VE PRIPRAVLJAJO

Kolektiv podjetja Krojaci se že pripravlja na majhen jubilej — 10-letnico obstoja. Na dan proslave bodo odprli konfekcijski oddelek podjetja. Ta novi obrat podjetja bodo opremili z modernimi konfekcijskimi šivalnimi stroji in opremo, ki je narečena v inozemstvu; kompletiran bo z domačimi deli v tovarni šivalnih strojev na Mirni. Podjetje Krojaci zaposluje danes nad 20 ljudi, s konfekcijskim oddelkom pa bo v podjetju zaposlenih nad 60 delavcev, kar predstavlja v tej stroki lep uspeh.

Kaj prinaša 14. številka URADNEGA VESTNIKA

V 14. številki Uradnega vestnika (izšla je 15. 9. 1956) je objavljena predvsem vrsta predpisov OLO: odlok o dnevnih in povračilu za ločeno življenje u-službenecv in delavcev okraj, občin in zavodov, odločba o določitvi šol in predmetov, za katere je priznan prosvetni delavcem posebni dodatek, sklep OLO o delovni negospodarskih investicij, o stekanju sredstev v investicijska sklada OLO za pospeševanje gospodarstva itd. Potrjenih je več odločb obč. ljudskih odborov, izdanih nekaj sklepov o določitvi deleža dobička za plače nekaterih podjetij ter odločb o zamenjavi nekaterih gozdnih parcel.

Med voltitvami in imenovanji

Koliko ga bo v košu? sprašuje kmet ob trebanjski tehnični

Goba uničuje zadrugi dom

V Dolenjskih Toplicah in okolici je več primerov, da posebna goba napada lesene dele stavb. Les, ki je napaden po taki gobi, je hitro uničen, prav tako seg-

nije vsak predmet, ki pride v dotik z gobo.

Taka goba se je pojavila tudi v spodnjih prostorih zadrugskega doma v Dolenjskih Toplicah in preti, da bo uničila lesene dele. Občinski ljudski odbor Straža—Toplice je že razpravljal o tem, kako bi stavbo zavaroval pred propadanjem. Ker se goba naglo širi je škoda iz dneva v dan večja, vendar je resno vprašanje, kje dobiti sredstva za ta neodoljiva dela. Vsekakor bi bilo nujno najti možnost, da se reši stavba, ki je velikega pomena za kulturno življenje Dolenjskih Toplic. Prav bi bilo, da bi se o tej zadevi oglašili tudi strokovnjaki in povedali, kako se pri gradnji šefa katastrofa v Trebnjem je bil imenovan Ivan Maribek iz Novega mesta, za sodnika okrajnega sodišča v Novem mestu pa je bil izvoljen Albin Vidmar, dosedanji višji referent pri novomeškem okrajnem sodišču.

Naročite in berite DOLENJSKI LIST!

NOVOMEŠKE DROBTINE

Važna in koristna stvar je škropilni avto. Korist tega vozila šele sedaj, ko imamo čisto tlakovano, pravilno razumemo in uživamo. Ne razumemo pa, zakaj ima ta avto samo eno napajališče na Loki. Kjer koli mu zmanjka vode, kaj bo to v katerem koli delu mesta, ki je danes že precej razsežno, mora škropljenje prekiniti in drveti na Loko po vodo. Spominjam se, da je imel nekoč mestni škropilni avtomobil kar trije napajališča: na Loki, v Kandiji na malem mostku in v Briljini. Tako je bil v najkrajšem času dotični del mesta, kjer je bilo napajališče, poškopljen. Sedaj pa to drvenje z enega konca mesta na Loko in spet nazaj. Vzemimo primer, da škropi v Briljini. Tam je vendar potok, samo črpalke morda ni, zato je treba po vodo na Loko, v Krko. Isto je, če škropi v Kandiji ali Zabiži vasi.

Prometni znaki so seveda nujno potrebni. Se ko imamo delni znak na pretek se zgodi nesreča, kaj šele bi bilo, če jih ne bi imeli. Toda nekako čudno so postavljeni. Ob robu pločnika je zasajen v tla železen drog, na njem pa po dva ali celo tri table s prometnimi znaki, usakovrstnih oblik. Ko greš po pločniku rioraz paziti, da ne zadeneš ob tako prometno tablo, ki bi ji skoro lahko rekli ovira. Saj je mogoče tudi prometne znake namestiti kako drugače — ne ravno na pločnik, kjer morajo vendar imeti pešci prsto pot.

Pregled sanitarne inšpekcije je bil kar priporočljiv v Vrhučevci ulici, kjer včasih tako obupno zaudarja po konjskem hlevu, da moraš pošteno potegniti sapo vase in hitro stopiti mimo. Se huje pa je v novi Gervovi (nekoč Poštni ulici). Ze od daleč udiš človeku v nos smrad po nekaki gnolbi ali živalskih kožah, s katerim je takorekoč okužena vsa ulica. Morda bi ne bilo napak malo pogledati tja!

Napisne tablice na začetkih ulic so sicer kar lepe, vendar vse po strani. Trije delavci so hodili od ulice do ulice, trije sodelovali pri pribijanju tablice: eden je tablice nosil in pribijal, drugi je nosil in priložil lester, tretji pa je delo nadziral. Šest parov oči, pa vseh šest parov — po stranil

-r-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

„Naskakovanje skednjev“

Amerikanci imajo zgovoren, pristen in domač izraz, ki bi ga lahko prevedli z »naskakovanjem skednjev«. »Naskakovanje skednjev« pomeni igrati pred kmeti ali farmerji, govoriti pred njimi in potekati imeti politične govore. Pri takem naskakovanju govorniki ne izbirajo preveč izrazov, s katerimi obmetavajo nasprotnike, kar posebno velja za predvolilni boj, ki se je zdaj razvel v Združenih državah Amerike.

Čimbolj se približujejo novembrske volitve, tembolj divje naskakujejo pristaši ene in druge stranke. Tudi strankarski tisk — razen večjih in resnejših časopisov — piše čim bolj upodno o svoji stranki in čim bolj napada nasprotno. Mnogo je že skoraj sto let, odkar sta se bojevala za položaj predsednika ZDA Abraham Lincoln in »Mali velikan« Douglas. Poročila, ki jih je objavil tisk z nekega shoda, kjer je govoril Lincoln, so pripovedovala o tem, kako so navdušeni volivci odnesli Lincolnu z odra na ramenih. Demokratiški tisk pa je — ne bodi len — zapisal, da je bilo Lincolnu slabo in so ga morali zato odnesti.

Morda so se časi nekoliko spremenili, toda vsaka stran govori o sebi samo najbolje, o nasprotni stranki pa samo najslabše. Najprej je treba povedati, da sta se osnovni gospodarski politiki obeh strank — republikanske in demokratske — v zadnjem desetletju močno približali. Toda kljub temu bo gospodarski činitelj najmočnejši pri opredeljevanju volivcev za eno ali drugo stranko. Zato demokratski pri vsaki priložnosti poudarjajo, da se potegujejo za »malega človeka« proti »velikim zverinam«, katere naj bi podpirala republikanska stranka. Prav tako zatrdjujejo, da republikanci podpirajo bogataše na račun preprostih ljudi, in čitajo na nasprotnikom, da je dohodek zelo krivično razdeljen. Te in podobne trditve po navadi podkrepijo s statističnimi podatki, ki se kar vsipajo iz strankarskih propagandnih uradov.

Demokrati menijo, da bi morala imeti zvezna vlada vse večjo vlogo pri ustvarjanju blagostanja za tiste ljudi, ki jih je splošni napredek pustil zadaj, medtem ko republikanci trdijo, da bo blagostanje še večje, če se bo zvezna vlada čim manj vtičala v gospodarstvo. Vprašanje je seveda, če se bodo demokratski resno lotili nalog, ki jih zdaj obravnavajo, če bi prišli na oblast. Marsikdo dvomi, da bi prišlo do bistvenih sprememb, tudi ko bi demokratski zmagali. Bivši predsednik ZDA Truman je o predsedniškem kandidatu za demokratsko stranko Stevensonu dejal, da je ta v srcu »konservativec«. Se lani je Stevenson zapisal v ameriški reviji »Fortune«, da ni več razloga za boj med poslovnimi krogi in vlado. Če Stevenson to res verjame, pa de v vod demokratskega zahteva, da je treba narodni dohodek pravičnejše razdeliti.

Marsikaj bo po volitvah pozabljena, in to ne samo zmerjanje, ampak tudi prenekača točka iz predvolilnega programa obeh strank. Uradniški aparat po državnih ustanovah bo ostal isti — v zadnjih letih je šel razvoj v tej smeri po angleškem vzgledu — le da se bodo osebnosti na vrhu izmenjale — če se bodo.

Vsekakor se republikanci zavedajo, da zmaga ne bo lahka, če bo sploh zmaga. Farmerji so na splošno nezadovoljni s kmetijsko politiko Eisenhowerjeve vlade in zmaga demokratskega kandidata na volitvah v državi Maine napoveduje trd boj za predsedniško mesto. Boj se torej stopnjuje in po malem je začelo že leteti na vse strani blato. Enega ali drugega se bo tudi prišlo, toda dobrih načrtov za prihodnost ni. To je menda izrazil Stevenson, ki je začel objavljati svoje »načrte za novo Ameriko«, ki naj podrobnje obravnavajo prečja vprašanja sodebnosti, kakor je to mogoče storiti v predvolilnih govorih. Zaenkrat Stevenson »planira« ukrepe za zboljšanje položaja starih ljudi.

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

•

</

Kmalu bo voda v hiši, v vasi pa je že! Zato v Bereči vasi ni stal nihče ob strani, ko so polagali vodovod

O vodi, mlakah, slogi in novih vinogradih nad Metliko

V jarku za novi vodovod proti Lokvici preizkušajo cevi, preden jih spojijo. Delo mora biti natančno in vestno opravljeno, saj gre za zdravje ljudi in za dragoceni material.

Oplja pravzaprav gorka je letošnja jesen. Kmetje pospravljajo krompir, koruza je v okolici Metlike pobrana, koruznična požeta in zložena v kopice. Med kopicami se svetlo svetlorumene buče, v Metliki in drugih vaseh je v sadovnjakih na dneh vse polno sočnega sadja. Lani je samo sušna kmetijska zadruga odkupila 70.000 kg industrijskega sadja, letos se zanj nihče ne zanima. Med tem sadjem je veliko užitenega, ki bi ga otroci v mestih ali industrijskih središčih s slastjo pojedli, če bi jim ga kdo dobavil po primernejših cenah. Pa posrednika brez mastnega zaslužka pri tem ni, zato bo sadje propadlo, otroci pa ga bodo pojedli znatno manj kot bi ga lahko...

Po kotalinah je slana osmoličasta rastlina. Pri tem je najbolj prizadeta ajda. V višjih krajih slana povzroča škodo. Sledovi suhe leseni so vidni povsod. Zemlja je razpokana, kot že dolgo ni bila, paše je malo in ob proгах se vlečejo požarni pasovi trave. Orehi, kolikor niso pozebli v mrzli zimi, so polni.

»Voda nam bo prinesla milijone...«

Veliko je dela s pospravljanjem poljskih pridelkov, toda v mnogih vaseh manjka vode in treba je ponjo daleč v Metliko, odnosno proti Kolpi. Mnogo truda zahteva dovod vode, pa tudi obilo časa zamude ljudje tem. Te nadloge, stare toliko kot njihove vasi, bodo ljudje kmalu rešili.

Od Spodnje Lokvice je zavl na glavno cesto možakar. V breg po cesti rine dvokolni volček, na njem sta dve vreči jabolk. »Obraba jabolk kupuje zadruga Suhor po 18 din, če so lepa, po 15. Dobro so ure je do Suhorja in v klanec, vendar denar je potreben pri hiši, pa brez truda ni nič.

Z možakarjem sva kmalu v živahnem pogovoru. Predvsem teče beseda o največji pridobitvi teh vasi, o vodovodu. Že v nekaj dneh bodo imeli vodo. Rešeni bodo večne nadloge, ki je trpinčala ljudi ob vsaki suši. Prebivalci vasi Gornja in Dolnja Lokvica in Trnovec so na zboru volivcev sprejeli sklep o krajevnem samoprispevku za gradnjo vodovoda.

Prebivalci obeh Lokvic so obvezje že izpolnili. Le posamezniki so se ob pričetku držali malo nazaj, toda poirtvovalno delo večine jih je premagalo in so se pridružili. Ukrepi po odloku o krajevnem samoprispevku, ki ga je potrdil občinski ljudski odbor, nemara ne bodo potrebni. So bili tudi nekateri, ki bi radi prenehali s delom, ko so izkopali jarek do njihove domačije, toda obveza je obveza in je treba jo izpolniti, ker je tako sklenila večina. Sedaj, ko so v vasi že cevi in bo v nekaj dneh pritekla voda, je vsak

zadovoljen. Prav je rekel možakar na cesti: voda jim bo res prinesla milijone. Manj trpljenja in vedno dovolj dobre pitne vode za ljudi in živino, to je res vredno milijone. Davne želje in neštete obljube so uresničene šele v novih državni skupnini naporu ljudi in ljudske oblasti.

Konec vaških mlak

Prebivalci spodnjega konca Bereče vasi so enotno prišli za delo. Vsako gospodarstvo naj izkoplje 20 metrov jarka za vodovod, tako so sklenili in 24 gospodarstev je oskrbelo izkop jarkov na vsem območju tega konca vasi v enem tednu! Takoj, ko je metliški vodovodni instalater Hanzelj položil cevi, so jih vaščani že zasuli. Delali so celo ponoči pri mesečini! Takoj na to so se posamezni gospodarji lotili izkopov jarkov do domačij. Prej brez vode ob vsaki suši, ali pa nezdruživa voda iz luž in vodnjakov, sedaj pa zdrava pitna voda v kuhinji! To je velika pridobitev, že druga po vojni. Pred tem so dobili elektriko. Vse dokler ni voda pritekla v vasi, posamezniki niso verjeli, da bo to res. Sedaj so vsi nad vse zadovoljni. Sklenili so, da bodo takoj zasuli vse luže in mlake v vasi — legla komarjev, nesnage in bolezni.

Globoko pod vasio proti Gornji Lokvici je nekdanji vaški vodovod. Koliko naporov je bilo treba, da je ženska prinesla iz njega skaf vode v vasi! Zdaj ji ne bo treba več.

Globoko pod vasio proti Gornji Lokvici je nekdanji vaški vodovod. Koliko naporov je bilo treba, da je ženska prinesla iz njega skaf vode v vasi! Zdaj ji ne bo treba več.

Slabo plačujejo

Vodovod proti Hrastu pri Metliki gradi »PIONIR« iz Novega mesta. Delo na tem odseku je težavno, ker je svet kamenit. V živo skalo je treba kopati jarek. Voda ne bo tekla prav v vas, ker je premajhna višinska razlika od zbiralnika, pač pa samo do vasi.

Delo bi bilo že končano, pa podjetju primanjkuje delavcev. Ti pridejo, pa tudi kmalu odidejo, ker premalo zaslužijo. Čeprav delajo po deset in več ur na dan, je zaslužek pitel, komaj 31 din na uro. Domači delavci ni, tudi pa ne morejo štati s takim zaslužkom, saj sta cena hrane mesečno 6.000 din. Delo v ozkem, do tri metre globokem jarku je skrajno naporno, zato bi bilo potrebno uvesti akordni način in nuditi možnost vsaj primernega zaslužka pri tako težkem delu. Dobrih 300 din za deset ur takega dela, je res premajhno plačilo.

Gornji Suhor je izjema

Tik vasi Gornji Suhor je cevovod z dobro gorjanskim pitno vodo, toda v vasi ta ne priteče, čeprav bi jo potrebovali. Vaščani bi morali, kot to delajo v ostalih vaseh — in z velikim navdušenjem! — izkopati jarek do vasi in do hiš. To pa jim

očitno ne diši, saj teče voda mimo njihove vasi že več kot leto, pa se še niso odločili, da bi pritekla tudi k njim. Tisti, ki imajo vodnjake, menijo, da jim voda ni potrebna, tisti, ki jih nimajo, so pa brez besede. Sploh pravijo v tej vasi, da ne utegnejo delati pri gradnji vodovoda. Menda jim manjka tudi sloge. Na primerih Grabrova, Lokvica, Bereče vasi, Trnovec — in tudi v Dragomlju vasi ne bodo zadnji, ko pride nanje vrsta — bi se lahko vzgledovali Gornjesuhorčani, pa bi že imeli vodo. Tako pa bodo verjetno še dolgo brez nje.

VELIKO DELO NA MALEM VRHU

Iz vsake malo višje točke v Beli krajini lahko vidite v zadnjem času na podnožju Gorjančev pri Suhorju veliko rjavo liso. Nastala je to jesen. Kaj se je zgodilo? Na Mali vrh nad Bušnjem vasio so se povzpeli težki traktorji navzile hudi strmini. Kot za šalo so popuili šore starih konstanjev in grmovje na površini dobrih osem hektarov. Ljudje so strmeli. Niso verjeli, da so kje na svetu tako močni stroji. Nobena stvar jih ni ovirala in v kratkem času so počistili. Majh vrh od krili lepo rjav prst, ki je primerna tudi za kaj boljše.

Petindvajset gospodarjev Malega vrha se je združilo na pobudo kmetijske zadruge Suhor. Sklenili so, da la malo donosen vrh spremene v svetlini naprednega vinogradništva v tem kraju. Se naprej bodo seveda ostali lastniki zemlje, obdelovali pa jo bodo skupno.

Takoj, ko so buldožerji počistili strmi Mali vrh, so pričeli orati. Dva traktorja-goseničarja vlečeta po hribu navzdol orjaški plug, ki reže do 80 cm globoke brazde. Se letos bo ves hrib pripravljen za moderni vinograd in spomladi bodo nasadili vrte izbrane sorte. Kobo vinograd pričel roditi bodo odplačali kredit za kultiviranje tega kompleksa. Kredit je dolgoročen, priskrbel pa ga je kmetijska zadruga.

Ni dvoma, naprednim lastnikom Malega vrha pri Bušnjem vasi bodo kmalu sledili drugi, kajti samo v tem je rešitev belokranjskega vinogradništva. Obnova vinogradov, cenejša obdelava, ki je možna samo s stroji in na večjih površinah, ter določene sorte, ki nimajo resne konkurence na trgu, to je edini izhod. Ne velja to samo

Brez besed...

V jarku za novi vodovod proti Lokvici preizkušajo cevi, preden jih spojijo. Delo mora biti natančno in vestno opravljeno, saj gre za zdravje ljudi in za dragoceni material.

Vodovod tudi v Križevski vasi

Križevska vas jesicer ob Kolpi, dobre vode pa nima. Križevčani so sledili vzgledu naprednih vasi in, ko jim je običajna dala možnost, da dobe vodovod, so tudi sami prišli za delo. Že to jesen bo tudi njihova vas oskrbljena z voodiz metliškega vodovoda. Križevčani so pravilno razumeli, kaj pomeni tekoča voda v domačijah, pa so dokaj složno, pod vodstvom naprednega odbornika pomagali s delom. Sedaj se že pripravljajo na slavnostno otvoritev vodovoda.

V Draščih pa še studenca nimajo!

Pravzaprav imajo studence veliko. Za razliko od drugih področij Bele krajine, kjer so tla izključno kraška, apnenčasta, prevladuje na območju Drašč lapor. Zato je tu več izvirov kot drugod v Beli krajini. Navzile temu so Draščani brez studenca, ki bi zaslužili to ime. Imajo tik pod cerkvijo zgralen vaški studenec, ki je sedaj suh. Ta je bolj podoben vaški mlakuži kot studencu, toliko je v njem blata in nesnage. In vendar se v cel vasi, ki spada med najbolj premožne v Beli krajini, ne najde nihče, ki bi poskrbel za očistenje studenca, sedaj ko je suh!

Samo nekaj korakov pod studencem je izvir, ki tudi v času suše ne presahne. Iz njega za jemajo vodo za živino in za ljudi. Čudež je, da se še ni pojavila kaka bolezen iz tega gnezda blata in žab.

Če bi bili vaščani malo prizadevnejši, bi na tem kraju z globliskim zajetjem zgradili sodoben vaški vodnjak s tekočo vodo. Toda, kdo naj organizira Draščane za to potrebno akcijo? Če se ne bodo sami, težko da jih bo kdo.

Peter Romančič

Pred 70 leti smo dobili slovensko kmetijsko šolo na Grmu

Ob listanju po častitljivih »Dolenjskih novicah« naletoimo na vesti, članke, oglase za štipendiranje učenecv in pod. objave, ki govorijo o borbi Slovencev za kmetijsko šolo, spletkah pred njeno premetitvijo s Slapa na Dolenjsko, o velikih uspehih ob uvajanju naprednega gospodarjenja na Dolenjskem in v ostalih pokrajinah, kamor so z Grma odhajali leto za letom absolventi čedalje bolj priznane in ugledne šole. Pred 70-letnico delovanja šole na Grmu danes nekaj ponatisov, ki so zanimivi dokument dobe in razmer v naših krajih pred sedemdesetimi leti.

VINARSKA IN SADRJEJNA ŠOLA NA DOLENJSKEM

Spisal Anton Ogulin, načelnikov namestnik pri kmetijski podružnici v Novem mestu

Deželni zbor je sklenil 23. januarja, da se vinarska in sadjerejska šola prenese s Slapa v okolico Novega mesta. S tem je pokazal, da res očetovsko skrb za Dolenjsko. Hvaležni bodo zato vsi, katerim je leželo na tem, da se povzdigne Dolenjska.

Bila je res že 12. ura; kajti trtna uš nas bliže in bliže obdaja; grabi nas tako rekoč s železnoro. Sploh smo v obdelovanji zemlje tam, kjer so bili naši očetje v starodavnih časih. Vse dežele — da celo zasravorovana Hrvatska — so močno napredovale, samo mi stojimo — in smo zato res močno zastali. Naša vina, katera so se nekdaj tako iskala, se komaj več prodajajo za domačo porabo, ker ne umeemo, kaj dandanes kupovalci vina zahtevajo. Nočem govoriti o drugih rečeh, ampak rečem le, da Dolenjci ne vejo in ne znajo, kako naj se vino in sadje prideluje. Pa ni čudo, kajti manjka dobrih izglelov, ki bi druge na-se potegnili. Pa če tudi kdo poskuša kaj boljšega začeti, precej se mu odgovori »to pri nas ne stori!«

Da, žalostno je, toda — resnica! Pa, če tudi resnica oči kolje, jo vendar jaz nisem nikdar prikrival ne v besedi ne v pismu.

Popolnoma prav je toraj, da se zanašamo na novo ustanovljeno vinarsko šolo in pripravi smo, da se ne bomo goljufali, — priča nam to, kar je storila doslej na Slapu... Nova šola nam bo dala pač vsledno pokazala, kako se sade rodovitna drevesa, kako vrbe za pletenje košev; s tem se bodo ljudje sami spodbudili, da začno jednako delati: požlahtnili bojo staro dreveje, ter uveli nove vrste, katere bodo dajale dober sad za prodajo...

Tudi ni nemogoče, da se dobi koticček, ker bode mogoče pokazati našim ljudskim učiteljem dejansko, kako se napravi tudi na malem prostoru in z bormimi stroški šolski vrt, ki je popolnoma pripraven za svoj namen, — ako ga je vodila ljubezen, pamet in pridna delavnost.

Vidimo, da se je spopolnila ena naših želj, zato upamo, da se bodo spopolnile tudi druge, katere gojimo že dolgo v svojem srcu in da ne bomo — vedno pozabljena Dolenjska.

(DOLENJSKE NOVICE šte. 4. — 15. januarja 1886)

ZA INTENZIVNO, Z NAPREDNIM GOSPODARSKIM ZNANJEM PODPRTO GOSPODARSTVO!

...Potrebujemo torej šolo, osnovano na praktični podlagi tako, da dolenjske kmetovalce spodbuja kot vzgledno gospodarstvo — da jim daje skušena sredstva, s katerimi si izboljšajo vse stroke kmetijstva — ne potrebujemo pa take šole, v kateri se ščiri visoka učenost, v kateri bi se odgojevali kmetijski fantje za gospode, katerih bi potem ne maral niti kmetijski niti bolj omikani gospodar.

V gospodarski šoli ne bi se smele pretrgati žive vezi z domačo zemljo, z domačim ognjiščem: v šoli pridobljeno znanje moralo bi ravno te živve vezi še bolj utrditi, ljubezen za domače ognjišče osvestiti, očistiti in povzdigniti jo tako, da bi ravno ona dajala mnogo moč v težki borbi za obstanek.

Znanje, oživiljeno in oplodnjeno s tako ljubeznijo, povzdigovalo bi produktivnost dela, slabilo bi premoč tuje konkurence, dajalo bi sredstvo, da se priden delavec počasi reši dolgova...

Zato hvalječno pozdravljam današnji korak deželnega zbora, ki Dolenjem nakloni kmetijsko šolo ter si s tem prizadeva ohraniti kmetijski stan, podajoč mu sredstvo, da se lažje nekaj tudi sam izvede.

Priloge za velike gradnje na Donavi

Pred kratkim smo poročali o načrtih za zgraditve velike hidrocentrale na Donavi, kjer bi zajezili to reko v znani Djerdapski ožini. Za 2. oktobra so bili zaključeni prvi romunsko-jugoslovanski pogovori, ki se nanašajo na regulacijo Donave; strokovnjaki obeh držav so potrdili tehnične in gospodarske možnosti, da bi na Donavi gradili hidroenergetske in plovne naprave.

VSEM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM!

»Dolenjski list« — glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za okraj Novo mesto, opravlja kot najbolj razširjen časnik na Dolenjskem danes še posebno važno politično in gospodarsko vlogo. Z naklado 11.300 izvodov na teden seznajata nad 45.000 bralcev z našimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi vprašanji.

Stroški za tiskanje in izdajanje domačega časnika pa so enkrat večji kakor znaša naročnina. Zato prosimo upravnika lista vsa dolenjska podjetja, ustanove, ljudske odbore, kmetijske zadruge, kolektive, društva, organizacije in druge, da bi objavljali v »Dolenjskem listu« vse vrste oglasov.

Vabimo vas, da objavljate v našem pokrajinskem glasilu razne razpise za nova delovna mesta, štipendije, licitacije, reklamne oglase za vaše izdelke in usluge, oglase za iskanje in prodajo strojev, surovin, blaga in pod. Kdor išče delo, bi prav tako lahko s pridom oglašal v domačem listu.

Podjetja, ustanove! Naročajte tudi male oglase, ki vam prinesejo zanesljiv uspeh! Ne pozabite pri naročanju oglasov in reklame na naslov: Uprava »Dolenjskega lista«, Novo mesto, poštni predal 33. Podprite z oglasi redno izhajanje našega pokrajinskega časnika!

Podjetja, ustanove! Naročajte tudi male oglase, ki vam prinesejo zanesljiv uspeh! Ne pozabite pri naročanju oglasov in reklame na naslov: Uprava »Dolenjskega lista«, Novo mesto, poštni predal 33. Podprite z oglasi redno izhajanje našega pokrajinskega časnika!

pretaknila vse koticke. Mene so odvedli s seboj na zaslišanje. Dolgo so vrtali vame, nazadnje so me pa le izpustili. Jaz namreč niti slutiti nisem, da je bila žena že dolgo povezana z mednarodno tolpo thotapevcv in da je bogastvo njene »zlate jame« izviralo večinoma iz tajnega razpečavanja mamil, vthotapljenih iz Mehike. Zakaj je meni vse zamolčala? Najbrž je vedela, da sem za take stvari prepošten in morda tudi prenerod. In kakor se v Ameriki večkrat zgodi, so bili gangsterji pravočasno obveščeni, da jim je prišla policija na sled, in so hitro pobeignili čez mejo, z njimi vred pa je zbežala tudi moja žena. Mene sicer niso preganjali, toda pobrali so mi vse denar in zaprli tudi hotel, tako da mi ni ostalo drugega, kakor da sem izginil iz tistih krajev. Iz obupa sem začel piti in potem je šlo hitro navzdol. Zbolel sem in opešal. Toliko volje sem še imel, da sem se pozanimal za pokojnino; vendar sem sklenil počakati nanjo doma. Vožnjo mi je plačal naš konzulat.

Le korajžen bodi, ga je potolažil Martin. »Z ženo bova skrbela, da se boš hitro popravil.«

In tako se je Mike naselil v isti sobici, ki jo je zapustil pred davnimi leti. Prve dni mu je bilo precej nerodno. Posebno ga je zabolelo, ko je neki paglavec zaklical za Martinovo hčerko Jožico: »Hej, Pepca, ali je prišel stric dosti cekinov iz Amerike? Ali ti bo kmalu kupil avtomobil?«

No, drugače so bili vaščani prijazni z njim in Mike se je kmalu bolje počutil. Prepustil se je počitku in tistemu mirnemu, zloženemu življenju, ki ga Amerika že zdavnaj več ne pozna.

koplje iz premnogih težav, ki tiče njega, pa bolj ali manj tudi nas vse, da si zboljša sedanje slabe gospodarske razmere, ter prispe do boljšega blagostanja... (DOLENJSKE NOVICE šte. 6. — 15. marca 1886)

LJUBLJANSKI »NEMCI« DOLENJCEM NE BI PRIVOSČILI KMETIJSKE ŠOLE!

V Ljubljani izhaja veliko listov, največ slovenskih, pa tudi 3 nemški. Med poslednjimi je eden z imenom »Laibacher Wochenblatt«, ki Slovencem navadno zabavlja in se tiska v Gradcu. Ta nemški list se v svoji 298. šte. tudi nad tem spodbija, da se bode vinarska in sadjarska šola na Slapu prestavila k Novemu mestu. Pravi, da je bilo že na Slapu slabo obiskovanje, da ondi izučeni mladeniči niso za našo deželo, da pa v drugih deželah tudi službe ne dobé. Čenča ta list na dalje, da se je šola le zaradi volitev k nam premestila, in da vsa druga dežela Kranjska ne bode imela od nove šole nikakoršne koristi.

Vse to oporekanje ni opravljeno, marveč prazno bešečenje, pisano menda le v ta namen, da se je imelo kaj tiskati.

Le pomislimo, vipavska dolina ima 2000 oral vinogradov, dolenjska stran jih ima pa 20.000 oral. Slap je 17 milj od nas oddaljen in na skrajni meji Kranjske. Ker naš kmet uspehov slaške šole ni mogel videti z lastnimi očmi, ker je v obče malo premožen, ker spomladi in po zimi delavcev doma potrebuje, ker se preveč starih navad drži, zato res ni veliko učencev na Slap pošiljal in je šola največ le mladence z ustanovami imela.

Drugače pa bo, kadar pride šola na Dolenjsko, kajti upamo, da bodo zimski tečaji za vinarje in sadjerejce, katerih tako zelo potrebujemo, in da bodo dobro obiskovani. Slapski šoli se pač tako godi, kakor vsem novim napravam, katerim se nekateri iz ljudstva iz nevednosti upirajo. Tako nevednost se pa le počasi odpravi, kakor se led le polagoma staja.

(DOLENJSKE NOVICE šte. 7. — 1. aprila 1886)

Za 50 milijonov mark blaga iz Nemčije

Na podlagi sporazuma med našo državo in Zapadno Nemčijo nam bo slednja v petih letih izplačala predvojne in medvojne terjatve v višini 300 milijonov nemških mark.

Do konca letošnjega leta nam bo dobavila raznega blaga v vrednosti 50 milijonov mark. Od tega zneska bo porabljenih za nakup investicijskega blaga in sredstev za produkcijo 40 milijonov mark, za deset milijonov mark pa bomo dobili blaga za široko potrošnjo, ki je prilagaja v našo državo.

Nov rudnik svinca in cinka

V Kižnici na Kosovem so že v starem veku kopali rudo, pozneje pa je bogatejša Trepta zasenčila ta svinčno — cinkova nahajališča. Zdaj so z raziskovalnimi deli dognali, da je v Kižnici še nad 5 milijonov ton svinčne — cinkove rude, odkrivajo pa še nova nahajališča. Začeli so graditi nov rudnik, ki bo dal že prva leta približno 150 tisoč ton rude, pozneje pa celo po pol milijona ton letno. Z najmodernejšimi napravami bodo dobili v Kižnici na leto po 12 tisoč ton svinčene in cinkovega koncentrata. Vrednost letne proizvodnje rudnika bo znašala približno 2 milijardi dinarjev.

Obiščite Belokranjski muzej v Metliki!

Simona Črnogoj:

STRIC iz AMERIKE

Mike je odprl vrata, stopil na desno in pokukal v sobo. Nikogar. Pogledal je na stensko uro v kotu. Pol dveh. Daleč niso, ko ni zaklenjeno, je pomislil in sedel za mizo pri oknu, odkoder se je lepo videlo v dolino, tja na veliko cesto, osvetljeno od žgočega julijskega sonca.

Po tridesetih letih spet doma! Ozri se je po sobi. Vse je še tako kakor nekdaj. Stara, močna, udobna peč — kolikokrat je sanjal v Ameriki o njej! Na steni vise še iste slike — nekak Japonceva na Port Arturu, fotografija očeta in matere, pa tudi sebe vidi kot rekruta, odhajajočega k voljakom. Obraz je še vedno malo podoben, čeprav leži med tisto sliko in današnjim dnem trideset let viharnega življenja in trpljenja.

V veži so se zaslišali koraki. Med vrati se je prikazal možik in vprašal: »Kdo pa ste vi? Kaj bi radi?« »Martin, ali me ne poznate? Tvoj brat Miha sem — Mike iz Amerike.« Martin si je pomencal oči. Tale trudni tujec, da bi bil njegov mlajši brat Miha? Lica ima upadla, glas mu zveni kakor ubit, oči se mu blešče ko dvojne pogrebni svetilki. Pa je le res. »Oh, komaj sem te spoznal. Pozdravljen! Segel mu je v roko in sedel k njemu na klopi. »Ali si prišel na počitnice?« »Ne, za zmerom.« »Kaj pa tvoja žena? In premoženje, ki si ga imel v Ameriki? Ko si nam zadnjič pisal — res, da je tega že pet let, si se pohvalil, da imaš hotel, gostilno in krasen avtomobil.

»Vse je šlo k vragu. Žena in premoženje. Veš...« »No, boš že potem povedal. Najprvo se malo okrepčaj.«

Postavil je predenj velik krožnik prekajenega mesa, hleb kruha in steklenico jabolčnice. »Danes kar sam gospodinjim. Ona je šla v mesto po opravkih in se še ni vrnila.«

»In otroci?« »Razen Jožice, ki se uči za šiviljo, so že vsi preskrbljeni. Torej praviš, da v Ameriki ni šlo vse po sreči?«

»Po sreči! Nesreča se je kopčila na nesrečo in zdaj sem še sam kakor kup nesreče.« »Nekam bolehn si pa res videti.«

»Odkar sem bil operiran na želodcu, sem precej opešal; pa tudi skrbj so me potrole. Od kraja je še nekako šlo. Delal sem v pristanišču, v tovarni, v gozdovih in čez nekaj let sem si postavil hišico v samotni naselbini, ki so jo ustanovili na mestu nekdanjega prazdza priseljence iz Evrope. In tam sem se tudi oženil. Ramona je bila hčerka nekega Armenca, ki je odprl v tistem kraju gostilno

za lačne in željne gozdne garrace.

Njena mati je bila Španka in dekle je bilo zelo privlačno. Nekaj časa sem bil v zakonu kar zadovoljen, dokler se nisva preselila z ženo na jug, v mestec ob mehiški meji. Tam je podedovala Ramona po svoji teti, bogati armenski trgovki, hotel, in tam se je začelo drugonjo življenje. Moja žena je bila zelo podjetna in je preuredila vse spodnje prostore hotela v pivnico in kavarno. Gostov je bilo vedno dovolj — take pisane družine še svoj živ dan nisem videl. Domačini, tujci, trgovci, mešetarji, thotapeci — vsi moči ljudje so se zbirali pod najino streho in nekateri; so imeli take obraze kakor najhujši gangsterji. Kadar sem kaj pogodrnjal, me je žena vedno zavrnila: »Vesel bodi, da se nam je odprla taka zlata jama! In denar se je res tako nabiral, da sva si lahko privoščila vse, kar sva hotela — bogato opremo, avto, najdražja letovišča.

Potem pa je zagrmelo. Nekega večera je ženo zmanjkalo, ponóci je vdira v hišo policija

in pretaknila vse koticke. Mene so odvedli s seboj na zaslišanje. Dolgo so vrtali vame, nazadnje so me pa le izpustili. Jaz namreč niti slutiti nisem, da je bila žena že dolgo povezana z mednarodno tolpo thotapevcv in da je bogastvo njene »zlate jame« izviralo večinoma iz tajnega razpečavanja mamil, vthotapljenih iz Mehike. Zakaj je meni vse zamolčala? Najbrž je vedela, da sem za take stvari prepošten in morda tudi prenerod. In kakor se v Ameriki večkrat zgodi, so bili gangsterji pravočasno obveščeni, da jim je prišla policija na sled, in so hitro pobeignili čez mejo, z njimi vred pa je zbežala tudi moja žena. Mene sicer niso preganjali, toda pobrali so mi vse denar in zaprli tudi hotel, tako da mi ni ostalo drugega, kakor da sem izginil iz tistih krajev. Iz obupa sem začel piti in potem je šlo hitro navzdol. Zbolel sem in opešal. Toliko volje sem še imel, da sem se pozanimal za pokojnino; vendar sem sklenil počakati nanjo doma. Vožnjo mi je plačal naš konzulat.

Le korajžen bodi, ga je potolažil Martin. »Z ženo bova skrbela, da se boš hitro popravil.«

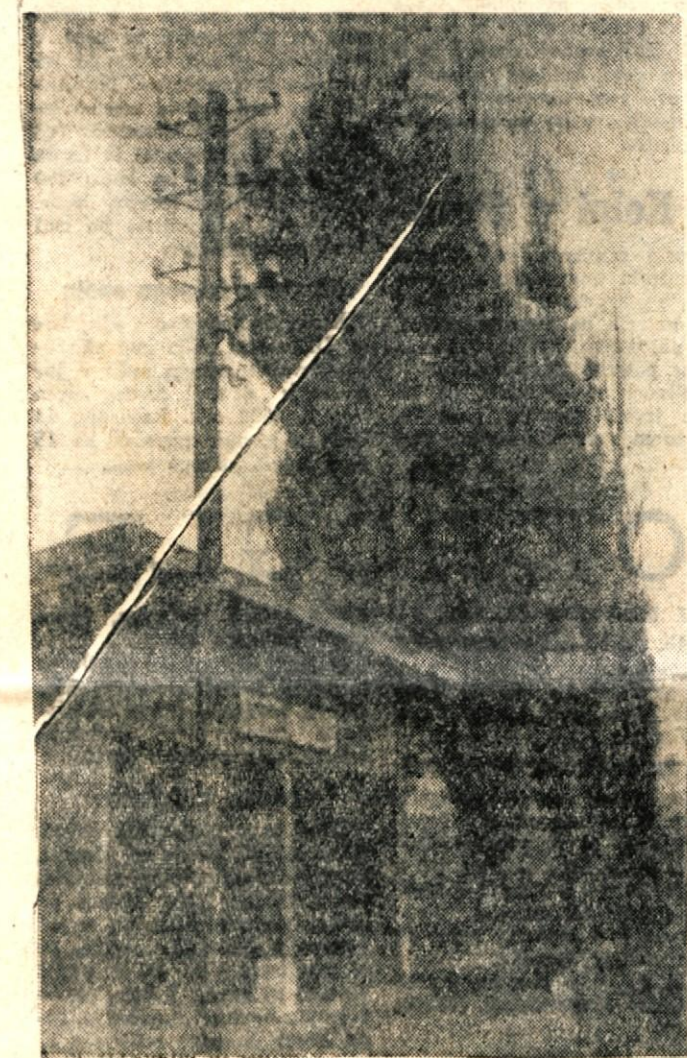
In tako se je Mike naselil v isti sobici, ki jo je zapustil pred davnimi leti. Prve dni mu je bilo precej nerodno. Posebno ga je zabolelo, ko je neki paglavec zaklical za Martinovo hčerko Jožico: »Hej, Pepca, ali je prišel stric dosti cekinov iz Amerike? Ali ti bo kmalu kupil avtomobil?«

No, drugače so bili vaščani prijazni z njim in Mike se je kmalu bolje počutil. Prepustil se je počitku in tistemu mirnemu, zloženemu življenju, ki ga Amerika že zdavnaj več ne pozna.

Pismo iz Suhe krajine

V tem mesecu so po vseh občini zborili volivce. Na njih razpravljajo o gospodarstvu, občinskem proračunu, takсах, davkih itd. Kdor se udeležil nekaj takih zborov in malo prisluhne, sliši in izve marsikaj, kar gre na račun občani. Res je, da so marsikomu davki bolj povzeto odmerjeni, toda kot kaže po krivdi davkoplačevalcev samih. Davki se odmerijo po katastru — in kje je razlog? Zadnje tedne je to hodil inženir in mešar in pregledoval spremembe kulture zemlje. Ugotovil je, da je bila ta ali ona parcela pred 50 in več leti dobra njiva, vinograd ali travnik, danes pa je komaj reven pašnik, poraščen z grmovjem. Ali ni bilo nekatero javno razglašeno, naj se prilagodi vse take spremembe, in če bi jih, bi se pri plačevanju davkov marsikaj spremenilo. Krivi smo sami, ker premočno upoštevamo odloke in zakone! Saj vidimo: če nabijemo na občinsko desico plakati ali razglas, ga nihče ne pogleda.

Ko je bilo treba prijaviti hibridno trto, vozove in drugo, se je ugotovilo, da so mali posestniki in bajtanti veliko hitreje prijavili kot veliki kmetje. Vem pa primer, ko je kmet prijavil 420 trt, v resnici pa jih ima nad 3000. Nekaj trden kmet, ki ima dva težka voza, je prijavil samo enega, enega pa s skril. Ko je vozil seno domov, je šel k sosedu prosit voz, ta pa mu je zabrusil: »Kar pojdi po onega, ki si ga skril. Jaz sem plačal takso od dveh vozov.

Motiv s proge Novo mesto—Straža: postajališče v Prečnu

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

DOM JLA - Novo mesto: Od 12. do 14. okt.: ameriško-ruski-českobarvski film »Revija«. Od 15. do 17. okt.: ameriški barvski film »Sionova steza«.
Kočevje: od 12. do 14. okt.: sovjetski barvski film »Obad«. Od 17. in 18. oktobra: italijanski film »Burja«.
Metlika: 10. okt.: »Don Juan«. 13. in 14. oktobra: »Visoka Barbara«. 17. okt.: »Ciganke«.
Sentrupert: 13. in 14. okt.: ameriški film »Dario na vrvi«.
Trebnje: 13. in 14. okt.: italijanski film »Nehvaležno srce«. Predstava v nedeljo ob 15. uri.
Kostanjevica: 14. okt.: angleški barvski film »Doktor v hiši«.
Gradca: 13. in 14. okt.: italijanski film »Kako sem odkril Ameriko«.
Dol: Toplice: 13. in 14. oktobra: ameriški barvski film »Do poslednjega«.
Mokronog: 13. in 14. okt.: ameriški film »Povratek na Broadway«.
Crommelj: 13. in 14. okt.: ameriški film »Nasilje«. 16. in 17. okt.: angleški film »Oseba zadeva«.

POTUJOČI KINO

NOVO MESTO

predvaja film »Hitrejši od zvezk«.
v petek, 12. okt. ob 19. uri na Malem Slatniku; v soboto, 13. okt. ob 19. uri v Otočcu; v nedeljo, 14. okt. ob 15. uri na Dvoru in ob 18. uri v Straži.

Ljudska univerza v Kostanjevici

Nedelja, 14. oktobra: ob 8. uri zjutraj predava Ciril Vidmar iz Ljubljane o Svetovnih političnih dogodkih.

MALI OGLASI

Prodaja kuhinjske opreme. Cena iz naslov pri upravi lista. (44-56)
Prodaja bel emajliranih štedilnik. Naslov pri upravi lista. (44-56)
Prodaja nove zakonske spalnice in star šivalni stroj: Novo mesto, Mej vrti 6.
Črna patentni vinčnik sem izgubila, 1. oktobra 1966 v Novem mestu na poti od uprave Dolenjskega lista do Komunalne banke. Pošte nega najditeja prošim, da ga za nagrado vrne v upravo lista.
Vleto, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov pri upravi lista.

Letina je letos pri nas še precej dobra. Posebno koruza in krompir sta dobro obrodila bela žita pa ne, ker jih je napadla rja. Ajda je uničila slana, saj smo jo imeli že sredi septembra. Tudi sadja je nekaj, posebno v hribovitih krajih. V Hinjah, na Plešu in Lazini. Sadje je letos kapar precej uničil, posebno jabolka in slive. Treba bo bolj zatirati tega škodljivca. Drugih sadnih sadežev ni bilo, dosti in je sadje le malo živivo. Orehi so prinas kaj čudno obrodili. Rastejo v razdalji 4 do 5 metrov, pa sta eden ali dva od teh popolnoma pozebla, drugi pa so bili polni sadu.

Gozdnih sadežev ni bilo pri nas, kar se že več let ni zgodilo. Mali kožušarji in miši so bili zelo nadležni in so po vrtovih in vinogradih naoravili veliko škodo. Če si želimo skozi vas, si lahko čul na vsakem drevesu polje kihanja.

Iz Kostanjevice

PRVI ČASTNI ČLANI PROSVETNEGA DRUŠTVA

Upravni odbor Prosvetnega društva Lojze Košak je na eni izmed zadnjih sej imenoval za častna člana tovariša Nika Belopavliča, podpredsednika OLO Novo mesto, in tovariša Zvonka Percar, tajnika OLO Novo mesto. Oba tovariša sta z velikim razumevanjem prisločila društvu na pomoč, za kar jima je upravni odbor iskreno hvaležen, zlasti za njuno

lepo, iskreno in konstruktivno besedo, katero sta tovariša Nika Belopavlič in Zvonko Percar vedno imela. Slovensna podelitev diplom bo na eni izmed prihodnjih g. doliških predstav.

MRZLIČNE PRIPRAVE NA FESTIVAL

V dnevi od 13. do 21. oktobra bo v Kostanjevici tradicionalni Kostanjevski kulturni teden. Za letošnji kulturni maršfestacijo se Prosvetno društvo Lojze Košak pripravlja že od februarja. Predvidenih je pet gledaliških predstav, ki jih bodo izvedli člani domače gledališke družine. Ker želimo dati festivalu kar najbolj množično obelje, bodo cene vstopnicam simbolične, saj ne bodo dražje kot po deset in dvajset din. Zadnje dni postaja delo članov PD Lojze Košak vse bolj mrzlično, saj imajo sleherni dan vajo, včasih tudi po dve. Vendar to nikogar ne moti, saj se vsi zavedamo, da na ta način najintenzivneje vzgajamo široke plasti prebivalstva, kar je naš navedeni cilj.

Zakaj ni potujočega kina v Podgrad

Vodstvo potujočega kina v Novem mestu nam je na zadnjem željo naših bralcev iz Podgrada sporočilo, da razpolaga trenutno samo z enim prevoznim sredstvom. Z osebnim avtomobilom Fiat-Ballito ne zmore vožnji že po prestrmih cestah. Če lahko pripelje ta avtomobil v Stopiče, tega ne smemo primerjati s cesto, ki vodi v Podgrad. Glede predstave, ki je bila določena v Podgradu letos enkrat ob 15. uri, pa vodstvo potujočega kina pripominja, da je bila ta predstava namenjena izrecno šolski mladini. Predstave žal ni bilo, ker šola ni bila zatemnjena. Za to predstavo je dal avtomobil na razpolago OLO Novo mesto. Čim bo gotov osebni avtomobil znamke Wanderer, ki je zdaj pri novomeškem Pionirju, bo kino obiskal tudi Podgrad!

DOBRI REZULTATI PRI KEGLIŠČIH

Tudi pri invalidih kegljaščih si lahko videl vrhunec poštovanosti in borbenosti. Kezljaki sport je težji za invalide kot šah, tudi so pri invalidih pokazali visoke stopnje izvedenosti. Najbolji rezultat Blaža Ropreta iz Kranja

Še nekaj o atletskem prvenstvu Dolenjske

Ze v zadnji številki našega lista smo omenili, da so tekmovalci na IV. atletskem prvenstvu Dolenjske pokazali odlične rezultate. Na postavili nove dolenjske in državne rekorde.

V tehnik na kratke proge ni bil postavljen noben nov rekord, re Novomeščan Zagor je popravil svoj državni rekord v teku na 200 m in je bil tudi najhitrejši od Novomeščanov v teku na 100 metrov. Zmagovalec v teku na 100 m postal prvak šole po novem tek. Se nakrat je moral teči po krivih sodnikih, na cilju, ki niso izmerili časa prvi trojci in je Torkar ostal sam na startu, čeprav je starter pravilno startal in ni poklical nazaj tekmovalcev.

Pri teku na 400 m je Kenig iz Kočevja dokazal, da se bo lahko razvil v odličnega srednjeprosaga. Novomeščan Doki je na tej progi izboljšal pet let star državni rekord. V Novem mestu je nov rekord na srednjih progah težko dosegel zaradi prekratkega tekačališča.

V teku na 800 in 1500 m, ki je bil zelo zanimiv, se je posebno izkazal Vesel z novim rekordom na 800 m. Tudi zmagovalec Brezar je v teku na 1500 m postavil dober rezultat.

Na najdaljši progi prvenstva, v teku na 3000 m, je že drugi postal prvak. Novomeščan Doki. Na tej progi so uspešno tekmovali še trije Novomeščani.

V obeh sklopih so zmagali domači in tudi postavili nove dolenjske rekorde.

Pričkovanji zmagovalec v skoku v višino Potrč ni uspel. Skok v višino je zelo zahtevna panoga in ni lahko vneti vedno doseči najboljšo višino.

Torkar je s skokom 6,56 m v doljino dokazal, da spada med najboljša skakalce v Sloveniji.

V metu diska je bil zmagovalec dolenjski rekorder Dolenec. Na za-

lost ni mogel nastopiti še drugi dan v metu krogla, kar bi tekmovalce zelo poživilo, saj je na zadnjem prvenstvu premagal odličnega Čihala. Pri predletju žetle Novomeščanov, da bi bilo tekmovalce v metu krogla že v soboto, ni mogel izpolniti, je Čihala zadostovalo za prvo mesto 12,45 m.

Metan je bil v metu krogla že po tretji seriji metov, ker se je zlomilo edino kopje, ki je bilo na razpolago. Pričeto Novomeščanov, da izid tekmovalja ni regularen, vrhovni sodnik ni upošteval.

Pri mekih so končno je bili boljši kečevski atleti, čeprav pri dan tekmovalja ni bilo vidne razlike v točkah. Vsa moč njihove moške ekipe je sodela na sedmih ali osemih tekmovalcih. Mnogi izmed njih so prekratkih presedeh nastopili v sedmih panogah, kar ima lahko zanje usodne posledice.

V ženskih panogah so Novomeščanke že drugič pokazale, da so veliko boljše atletinje od Kečevk. Izkazale so se kot mlada, sposobna ekipa, od katere lahko še marsikaj pričakujemo.

O uspešnem tek Novomeščank na 800 m smo poročali že v zadnji številki lista.

Novomeščanke so v štafeti na 4 x 100 m dosegle nov dolenjski rekord in so v deseterici najboljši štafeti Slovenije.

V skokih in metih niso bili dosegli ravno najboljši rezultati. Povaljalno lahko je kočevski iz Novomešča, ki je pokazal, da se razvija v dobro metalko krogla.

Priredletje za izvedbo tega prvenstva zopet dokazalo svojo sposobnost kot organizator. Tekalke in vse naprave so bile vzorno urejene, prav tako preskrba gostov. Ne moremo pa pohvaliti sodniškega zbora, ki je marsikaj nepravilno in po svoje odločil.

J. G.

IZ MATIČNIH URADOV

Novo mesto

V času od 29. septembra do 6. oktobra je bilo rojenih 17 dečkov in 20 deklic.

Poročili so se: Jože Kozlevčar, delavec z Ruperje vrtne, in Danijela Stranar, delavka iz Regerje vasi, Ljubljina Kovacevič, oficir gođenik iz Novega mesta, in Ljudmila Rožič, uslužbenka iz Koprca. Jože Stravs, mizar, in Franciška Kalčič, kuharska pomočnica, oba iz Gotne vasi.

Umrla sta: Franc Kmetič, upokojenec, 82 let, iz Novega mesta, in Boris Rumač, otrok, 4 leta z Reke.

Prečna

Umrl je Pavel Brajdič, upokojenec, 63 let, iz Zabajke.

Gotna vas

Umrla je Ana Ravnik, roj. Gor. in, učiteljica, 83 let, iz Vel. Orehka.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠTVA

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Pavla Bačar z Mihovca — dekle, Pavla Filiz z Pepca Simončiča — dekle, Ana Simončič — dekle, Ana Udovč iz Gorenje vasi — dekle, Jožeta Klančar iz Smarjet — dekle, Justina Lavrh iz Doba — dekle, Angela Triep iz Gor. Straže — dekle, Terezijska Kraljeva vrtne — dekle, Albina Gril iz Regerje vasi — dekle, Marija Jakovič iz Gabrijelje — dekle, Ivanka Mojstrovic iz Kostanjevice — dekle, Marija Mohar s Krke — dekle, Rotila Pungar iz Novega mesta — dekle, Stalcar Stanka iz Novega mesta — dekle, Kamin Pepca z

Kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici Alojzij Kos, posestnik iz Gabrijel, se je s srpom usekal v levo roko. Karolina Hudoklin, upokojenka iz Gor. Vrhpolja, je v gozdu padla in si poškodovala levo roko. Anton Dvojnovec, sestričnik s Koprivnika, je padel s kolesa in si poškodoval desno nogo. Vida Strumbelj, hči železnikeške kmetinje iz Novega mesta, se je v gozdu v Novega mesta poškodovala prsni koš. Tadej Kavljec, posestnik iz Brinja, si pri mletju jabolok poškodoval levo roko. Jože Strnad, posestnik iz Sevnice, je padel in si poškodoval desno nogo. Heleni Svetlin, delavka iz Strada, je v varovnici pri s poškodoval prsni koš. Marija Knavs, gosposina iz Kočevja, je padla s kolesa in si poškodovala desno koleno. Ziga Klun, sin uslužbenca iz Ljubljane, je padel na Rožanec s klopi in si poškodoval glavo.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Invalidi so tekmovali

Novo mesto in Smarješke Toplice so bile v soboto in nedeljo prizorišče IV. republiškega prvenstva invalidov v kegljanju in v šahu. Prvenstvo je razpisala Športna komisija Glavnega odbora ZVVI Slovenije, organizator pa je bil Okrajni odbor ZVVI Novo mesto. Prijavljeno je bilo 9 okrajnih reprezentanz z okoli 100 tekmovalci, toda v zadnjem trenutku je udeležbo odpovedal Koper in tako jih je ostalo še osem: Ljubljana, Maribor, Ptuj, Celje, Kranj, Trbovlje, Kočevje in Novo mesto.

KRANJČANI NAJBOJŠI V ŠAHU

V Smarjeških Toplicah so se zbrali najboljši invalidi šahisti. V tekmovalju za najboljšo ekipo LRS je nastopilo 8 šestčlanskih okrajnih reprezentanz. Ze po sestavi ekip je bil najmočnejši, da so Kranjčani glavni favoriti, saj je v njihovi ekipi nastopil mojster Lesnik, drugokategorijski Zbilj, Pikelj in ostali. Kranj je res zmagal s šestimi točkami nasprotnika pred drugoplasiranim Celjem. Edino Novomeščanom je uspelo, da so izvele neodločen rezultat z zmagovalcem. Vrstni red ekip je bil naslednji: 1. Kranj 32 in pol, 2. Celje 26 in pol, 3. Ljubljana 26 točk, 4.-5. Novo mesto in Maribor 25 in pol, 6. Trbovlje 20 in pol, 7. Kočevje 8 in pol, 8. Ptuj 3 točke.

Najboljši uspeh na prvi deski je dosegel mojster Lesnik s 6 in pol točkami, na drugi Zbilj (6), na tretji Gajski (7), na četrti Potrč (11) s 11 točkami. Tekmovalce invalidov šahistov je bilo izredno zanimivo. Teško si je predstavljati, koliko truda, poštovanosti in borbenosti so pokazali posestniki invalidi, posebno težji. Za primer naj bo slepi Pintarč iz Trbovlje. Igral je na prvi deski in čeprav je popolnoma slep, je premagal štiri nasprotnike in v dvema remiziral. Premagal ga je še mojster Lesnik. Tolklo poštovanosti in borbenosti pa tudi športnega in tovariškega duha ne moreš srečati nikjer drugje, kot pri invalidih. To se je pokazalo tudi na tem prvenstvu.

DOBRI REZULTATI PRI KEGLIŠČIH

Tudi pri invalidih kegljaščih si lahko videl vrhunec poštovanosti in borbenosti. Kezljaki sport je težji za invalide kot šah, tudi so pri invalidih pokazali visoke stopnje izvedenosti. Najbolji rezultat Blaža Ropreta iz Kranja

Še nekaj o atletskem prvenstvu Dolenjske

Ze v zadnji številki našega lista smo omenili, da so tekmovalci na IV. atletskem prvenstvu Dolenjske pokazali odlične rezultate. Na postavili nove dolenjske in državne rekorde.

V tehnik na kratke proge ni bil postavljen noben nov rekord, re Novomeščan Zagor je popravil svoj državni rekord v teku na 200 m in je bil tudi najhitrejši od Novomeščanov v teku na 100 metrov. Zmagovalec v teku na 100 m postal prvak šole po novem tek. Se nakrat je moral teči po krivih sodnikih, na cilju, ki niso izmerili časa prvi trojci in je Torkar ostal sam na startu, čeprav je starter pravilno startal in ni poklical nazaj tekmovalcev.

Pri teku na 400 m je Kenig iz Kočevja dokazal, da se bo lahko razvil v odličnega srednjeprosaga. Novomeščan Doki je na tej progi izboljšal pet let star državni rekord. V Novem mestu je nov rekord na srednjih progah težko dosegel zaradi prekratkega tekačališča.

V teku na 800 in 1500 m, ki je bil zelo zanimiv, se je posebno izkazal Vesel z novim rekordom na 800 m. Tudi zmagovalec Brezar je v teku na 1500 m postavil dober rezultat.

Na najdaljši progi prvenstva, v teku na 3000 m, je že drugi postal prvak. Novomeščan Doki. Na tej progi so uspešno tekmovali še trije Novomeščani.

V obeh sklopih so zmagali domači in tudi postavili nove dolenjske rekorde.

Pričkovanji zmagovalec v skoku v višino Potrč ni uspel. Skok v višino je zelo zahtevna panoga in ni lahko vneti vedno doseči najboljšo višino.

Torkar je s skokom 6,56 m v doljino dokazal, da spada med najboljša skakalce v Sloveniji.

V metu diska je bil zmagovalec dolenjski rekorder Dolenec. Na za-

ŠAH

V PROSLAVO OBČINSKEGA PRAZNIKA BO V NOVEM MESTU POVRATNI DVOBOJ MED PRAVAKOM GORENJSKE IN DOLENJSKE

Dolgo pričakovani povratni prijeteljski dvoboj med moštevimi pravki Gorenjske — Radovljice — in Dolenjske — Novo mesto — bo v nedeljo, 28. oktobra v okviru praznovanja občinskega praznika DNovega mesta. Bor bosta oba moštevna pravka nastopila v najboljših postavah (Radovljice z mojstrom Lesnikom, SD Novo mesto pa s mojstrom Škerljem). Igral bo dvoboj zelo zanimiv in bo pokazal razmerje v kvaliteti med dolenjskim in gorenjskim šahom. Lanski dvoboj v Radovljici so novomeški šahisti odločili v svojo korist z rezultatom 8:4. Tudi letni dvoboj se bo igral na desetih deskah.

ROKOMET

VISOKA ZMAGA ŽENSKKE EKIPE CROMMLJA PROTI SLOVANU

Za tekmo, odigrano 30. sept. v Ljubljani je vladalo precej zanimanje, saj se je zbralo veliko število gledalcev.

Crommaljske so popolnoma zavdale na igrišču in zmagale z visokim rezultatom 8:1 in se tako v konkurenci Slovenske lige v velikem rokometu plasirale na drugo mesto.

Ljubljanski Krim pa je na veliki presenečenje porazil v velikem rokometu za prvenstvo za bodne lige LRS crommaljskega Partizana z rezultatom 19:8. V prvem polčasu so igralci Partizana iz Crommlja vodili z rezultatom 6:5. V drugem polčasu so podcenjevali nasprotnika in so zgubili s katastrofalnim rezultatom 14:0. Z izgubo je tekme so iz prvega mesta zdrinili na tretje mesto. Pri igralcih nekaj ni v redu, je pa nedvomno, da ležijo na lahorikah, ki so si jih pridobili lani. Treba bo temeljito izkoristiti treninge, ne pa kakor sedaj, ko se zbirajo na igrišču in igrajo nogomet. Ljubljanska publika, ki je navajena od crommaljskih rokometarjev dobre igre, je bila razočarana.

J. G.

Vesti iz Mokronoga

Ob pričetku šolskega leta je Društvo prijateljev mladine v Mokronogu priredilo prisenčen sprejem novincev prvega razreda osnovne šole.

Teden otroka v Žužemberku

Društvo prijateljev mladine je skupno s predstavniki organizacij in občine sestavilo načrt dela za Teden otroka. Ni ravno običeren, vendar tak, da smo ga lahko uresničili.

V torek 2. oktobra je imel dr. Debeljak zdravstveno predavanje o otroški paralizi, meningitisu, o boleznih, pred katerimi so v strahu vsi starši. Eni premalo pazijo na otroke, drugi pa zaradi nevednosti sebi in zdravnikom povzročajo skrb. Predavatelj je govoril tudi o tetanusu, bolezi, ki je poleti prebresa ves Žužemberk in okolice, ker je zahtevala življenje devetletnega dečka. Poslušalci so pozorno sledili predavateljevim besedam in so mu bili hvaležni za res preproste besede.

V petek je bila v kinodvorani proslava in kulturna prireditev. O pomenu Teda otroka je govorila tovariška Lavričeva, nato pa je nastopila šolska mladina s prizori, z recitacijami in s petjem. Ob koncu tedna so predvajali mladinski film, s katerim je bil naš program zaključen.

M. K.

Invalidi so tekmovali

(391) je visoka številka, težko dosegljiva tudi za popolnoma zdravega človeka. Ropre, pa je invalid brez roke.

Invalidi kegljači so tekmovali v petih kategorijah po stopnji invalidnosti. Vsi so imeli po 50 lučev v polno in 50 na čiščenje. V tekmovalju ženski je zmagala Nada Luznar iz Ljubljane s 317 po-dritimi kegli. Sledila ji je Ljubljanka Revinškova in Zakrajškova s 295 ozi. 266 po-dritimi kegli. V kategoriji najtežjih invalidov je zmagal Novomeščan Pavel Gorjak, ki je porabil 220 keglev. V drugi kategoriji je bil najboljši Mariborčan Kovarčič (293) pred Ljubljancem Tavrerjem (287) in Celjancem Golzkarjem (278). V tretji kategoriji je zmagal najboljši kegljač prvenstva Koprret iz Kranja, ki je porabil 391 keglev. V četrti kategoriji je zmagal Ljubljancem Glinšek (358) pred Trboveljancem Čožem (334). Mariborčanom Goršcem (239). Zmagovalec pete najtežje kategorije je bil Mariborčan Amer (237).

VESLAŠKO PRVENSTVO NOVEGA MESTA JE KONČANO

Veslači »Krke« so v nedeljo osam posadki, ki so tekmovali na dokaj slabi vodi, v veslaški Krki zmagali. Vsi so poudarjali, da so tako in podobna tekmovalja potrebna, zato v bodoče nanje ne bodo pozabili. Sport ima namen razvedriti invalide, jim izboljšati zdravstveno stanje in jim povrniti zaupanje vase. Fr. Mikec

ŠAH

V PROSLAVO OBČINSKEGA PRAZNIKA BO V NOVEM MESTU POVRATNI DVOBOJ MED PRAVAKOM GORENJSKE IN DOLENJSKE

Dolgo pričakovani povratni prijeteljski dvoboj med moštevimi pravki Gorenjske — Radovljice — in Dolenjske — Novo mesto — bo v nedeljo, 28. oktobra v okviru praznovanja občinskega praznika DNovega mesta. Bor bosta oba moštevna pravka nastopila v najboljših postavah (Radovljice z mojstrom Lesnikom, SD Novo mesto pa s mojstrom Škerljem). Igral bo dvoboj zelo zanimiv in bo pokazal razmerje v kvaliteti med dolenjskim in gorenjskim šahom. Lanski dvoboj v Radovljici so novomeški šahisti odločili v svojo korist z rezultatom 8:4. Tudi letni dvoboj se bo igral na desetih deskah.

ROKOMET

VISOKA ZMAGA ŽENSKKE EKIPE CROMMLJA PROTI SLOVANU

Za tekmo, odigrano 30. sept. v Ljubljani je vladalo precej zanimanje, saj se je zbralo veliko število gledalcev.

Crommaljske so popolnoma zavdale na igrišču in zmagale z visokim rezultatom 8:1 in se tako v konkurenci Slovenske lige v velikem rokometu plasirale na drugo mesto.

Ljubljanski Krim pa je na veliki presenečenje porazil v velikem rokometu za prvenstvo za bodne lige LRS crommaljskega Partizana z rezultatom 19:8. V prvem polčasu so igralci Partizana iz Crommlja vodili z rezultatom 6:5. V drugem polčasu so podcenjevali nasprotnika in so zgubili s katastrofalnim rezultatom 14:0. Z izgubo je tekme so iz prvega mesta zdrinili na tretje mesto. Pri igralcih nekaj ni v redu, je pa nedvomno, da ležijo na lahorikah, ki so si jih pridobili lani. Treba bo temeljito izkoristiti treninge, ne pa kakor sedaj, ko se zbirajo na igrišču in igrajo nogomet. Ljubljanska publika, ki je navajena od crommaljskih rokometarjev dobre igre, je bila razočarana.

J. G.

ROKOMET

VISOKA ZMAGA ŽENSKKE EKIPE CROMMLJA PROTI SLOVANU

Za tekmo, odigrano 30. sept. v Ljubljani je vladalo precej zanimanje, saj se je zbralo veliko število gledalcev.

Crommaljske so popolnoma zavdale na igrišču in zmagale z visokim rezultatom 8:1 in se tako v konkurenci Slovenske lige v velikem rokometu plasirale na drugo mesto.

Ljubljanski Krim pa je na veliki presenečenje porazil v velikem rokometu za prvenstvo za bodne lige LRS crommaljskega Partizana z rezultatom 19:8. V prvem polčasu so igralci Partizana iz Crommlja vodili z rezultatom 6:5. V drugem polčasu so podcenjevali nasprotnika in so zgubili s katastrofalnim rezultatom 14:0. Z izgubo je tekme so iz prvega mesta zdrinili na tretje mesto. Pri igralcih nekaj ni v redu, je pa nedvomno, da ležijo na lahorikah, ki so si jih pridobili lani. Treba bo temeljito izkoristiti treninge, ne pa kakor sedaj, ko se zbirajo na igrišču in igrajo nogomet. Ljubljanska publika, ki je navajena od crommaljskih rokometarjev dobre igre, je bila razočarana.

J. G.

ROKOMET

VISOKA ZMAGA ŽENSKKE EKIPE CROMMLJA PROTI SLOVANU

Za tekmo, odigrano 30. sept. v Ljubljani je vladalo precej zanimanje, saj se je zbralo veliko število gledalcev.

Crommaljske so popolnoma zavdale na igrišču in zmagale z visokim rezultatom 8:1 in se tako v konkurenci Slovenske lige v velikem rokometu plasirale na drugo mesto.

Ljubljanski Krim pa je na veliki presenečenje porazil v velikem rokometu za prvenstvo za bodne lige LRS crommaljskega Partizana z rezultatom 19:8. V prvem polčasu so igralci Partizana iz Crommlja vodili z rezultatom 6:5. V drugem polčasu so podcenjevali nasprotnika in so zgubili s katastrofalnim rezultatom 14:0. Z izgubo je tekme so iz prvega mesta zdrinili na tretje mesto. Pri igralcih nekaj ni v redu, je pa nedvomno, da ležijo na lahorikah, ki so si jih pridobili lani. Treba bo temeljito izkoristiti treninge, ne pa kakor sedaj, ko se zbirajo na igrišču in igrajo nogomet. Ljubljanska publika, ki je navajena od crommaljskih rokometarjev dobre igre, je bila razočarana.

J. G.

ROKOMET

VISOKA ZMAGA ŽENSKKE EKIPE CROMMLJA PROTI SLOVANU

Za tekmo, odigrano 30. sept. v Ljubljani je vladalo precej zanimanje, saj se je zbralo veliko število gledalcev.

Crommaljske so popolnoma zavdale na igrišču in zmagale z visokim rezultatom 8:1 in se tako v konkurenci Slovenske lige v velikem rokometu plasirale na drugo mesto.

Ljubljanski Krim pa je na veliki presenečenje porazil v velikem rokometu za prvenstvo za bodne lige LRS crommaljskega Partizana z rezultatom 19:8. V prvem polčasu so igralci Partizana iz Crommlja vodili z rezultatom 6:5. V drugem polčasu so podcenjevali nasprotnika in so zgubili s katastrofalnim rezultatom 14:0. Z izgubo je tekme so iz prvega mesta zdrinili na tretje mesto. Pri igralcih nekaj ni v redu, je pa nedvomno, da ležijo na lahorikah, ki so si jih pridobili lani. Treba bo temeljito izkoristiti treninge, ne pa kakor sedaj, ko se zbirajo na igrišču in igrajo nogomet. Ljubljanska publika, ki je navajena od crommaljskih rokometarjev dobre igre, je bila razočarana.

J. G.

ROKOMET

VISOKA ZMAGA ŽENSKKE EKIPE CROMMLJA PROTI SLOVANU

Za tekmo, odigrano 30. sept. v Ljubljani je vladalo precej zanimanje, saj se je zbralo veliko število gledalcev.

Crommaljske so popoln

Obiščimo muzeje na Dolenjskem V Beli krajini je bila ekipa Muzeja narodne osvoboditve

Razmišljanja ob Tednu muzejev od 6. do 14. oktobra 1956

»Minljiv si, le tvoja dela so tvoj spomin.« Mogoče je kdo od vas že prebral te besede, ki jih je pred nekaj leti naš veliki mojster Plečnik dal zapisati na pročelje obnovljene stavbe v predverju ljubljanskih Križank. Tak je pač zakon narave, da je vsako življenje minljivo, medtem ko plemenite stvaritve človeškega duha in rok včasih ostajajo in žive še stoletja in tisočletja dolgo.

V človeku samem je, da se skoraj sleherni trudi in prizadeva, da bi tako ali drugače sebe in svoja dela ohranil svojim bližnjim in daljnjim potomcem. Oče ni zgradil hiše samo zato, da jo bo užival sam, temveč če bosta v njej prebivala tudi njegova sin in vnuk in morda še tretji, četrti, peti rod... Prav zato pa tudi sin in vnuk uživata to, kar sta dobrega, pozitivnega ustvarila njun oče in ded. Bilo bi pač žalostno in težko, če bi se moral vsak rod sam zase dokopati do neštetihih materialnih dobrin in duševnih zakladov, ki so jih ustvarili že prejšnji rodovi in ki jih nova pokolenja samo še izboljšujejo in množe.

Nesteto dobrega in koristnega, nesteto lepega in plemenitega je bilo ustvarjenega in teku stoletij in tisočletij. V preminih ljudih pa je hkrati tudi živela želja, da to dobro in lepo, te žilavne sadove duha in rok naših prednikov ohranijo tudi za sedanjost in prihodnost. Začeli so to stvarno in duhovno bogastvo zbirati in kot sad njihove zbirateljske vneme so nastale številne privatne zbirke in kaneje javni muzeji.

Kaj so pravzaprav muzeji? To so ustanove, kjer hranijo in proučujejo razne zbirke, bodisi prirodoslovne, zgodovinske, narodopisne, umetniške, obrtne, tehniške in podobne. V starem veku so bili muzeji prostori, posvečeni muzam, to je boginjam umetnosti in znanosti; v njih pa so bile predvsem zbirke pergamentov in knjig, kasneje tudi novce, napisnih kamnov in drugih redkih dragocenosti.

Iz privatnih zbirk so začeli v Evropi rasti pravi muzeji, to je javne zbirke, ki so bile odsej dostopne širšemu krogu obiskovalcev. Zlasti v dobi romantike, ki je v začetku 19. stoletja zbudila zanimanje za zgodovino posameznih narodov in pričela raziskovati njihovo preteklost, starine in posebnosti domače pokrajine, opazimo lep razmah muzejev. Tako so na začetku prejšnjega stoletja dobili svoj prvi muzej Madžari, za njimi Avstrijci

Kostanjevica, Višnja gora, Črnomelj in morda tudi Otočec in Trebnje, ki bi lahko kot nekdanji rimski Praetorium Latobiorum imelo zanimiv lapidarij oziroma arheološko zbirko.

Razen teh lokalnih muzejskih zbirk in spominskih muzejev pa ne smemo pozabiti muzejskih objektov na terenu, ki jih je treba ne samo uradno zaščititi, ampak tudi delansko varovati pred propadom. To je poleg nekaterih antičnih (na primer mitre v Rožancu pri Črnomlju) in fevdalnih (ostanki gradov, grobnic, znamenj ipd.) treba misliti zlasti na temeljito zaščito spomenikov narodnoosvobodilnega boja, ki so pomenko v zadnjih letih čisto propadli. Mnoge partizanske bolnišnice, bunkerji, baze, tiskarne in delavnice so že v prvih povojnih letih postale plen posameznih nerazsodnih ljudi, ki so iz zlobe, nepoučenosti ali materialne zmotnosti, koristni, ki so jo od takega objekta pričakovali, uničili dragocene in nenadomestljive spomenike narodnoosvobodilnega boja.

Danes torej obstajajo na Dolenjskem že štirje muzeji. Za vse štiri pa je značilno, da jim primanjkuje razstavnih prostorov in da zato ne morejo obiskovalcem

po vojni pod strokovnim vodstvom arheologov opraviti važna izkopavanja, ki so odkrila lep kos naše zgodovine. Tako so v vseh treh muzejih zastopane prazgodovinske najdbe iz majske kulture dobe (Ajdovska jama pri Nemški vasi, Sentjerne, Vinomer) zelo bogate halštatske izkopanine, da omenimo samo Šmarjevo, Milensko dolino, Dobovo, Libno in belokranjski Kučar. Nič manj niso zanimivi predmeti iz dobe latena, rimske zbirke (Trebnje, Sentjerne, rimski Nevidunum pri Krškem) zlasti pa obe slovenski zbirki v Belokranjskem in Posavskem muzeju. Vsa zgodovina, od najstarejših znanih dob pa do 10. stoletja po našem štetju, se v teh oddelkih na majhnem prostoru odpre pred našimi očmi.

Brez dvoma pa bodo vas, Dolenjci in Belokranjci, zanimali zlasti oddelki narodnoosvobodilne borbe, v katerih je prikazana naša najbližja preteklost, ko so se naši ljudje sprva skoraj z golimi rokami spoprijeli z italijanskim in nemškim okupatorjem, ki je hotel naš narod zbrisati s slovenske zemlje. Pretrse nas izseljevanje naših ljudi iz

V začetku septembra je prišla v Belo krajino ekipa Muzeja narodne osvoboditve iz Ljubljane. Sedem članov te ekipe, ki jo je vodil narodni heroj Stane Semč-Daki, je bilo na terenu skoraj tri tedne; v tem času so poiskali vse za sedaj dosegljive podatke, ki jih v muzeju potrebujejo za izdelavo topografske karte narodnoosvobodilnega gibanja v Beli krajini. Če so prej nekateri člani ekipe sistematično iskali partizanske predmete na terenu, se je tokrat delo ljubljanskih muzealcev obrnilo v drugo smer: želeli so dobiti čimveč podatkov za partizanske ustanove in objekte, ki so obstajali v Beli krajini v letih 1941 do 1945. Belokranjski muzej v Metliki sam nameri ne bi mogel opraviti vsega tega dela, zato so mu prišli na pomoč ljubljanski muzealci.

Izdelava partizanske topografske karte je vsekakor nujna. Stari partizani in aktivisti umirajo in tuji živijo iz leta v leto pozabljajo razne podrobnosti. Treba pa je na taki karti zaznamovati vse sedeže posameznih štabov, partizanske in sovražne položaje, kraje spopadov in borb, zaseke in barikade, porušene komunikacije, telefonske centrale in razne postaje, letališča in spuščališča, piskarne, skladišča, bolnišnice, taborišča, bunkerje, delavnice, tiskarne, tehniške, razne šole itd. Treba je označiti sedeže političnih forumov in oblastnih organov, partizanska grobišča in spomenike, zapore in mučilnice, mesta streljanja talcev, požgana in porušena naselja in podobno. Vse to je potrebno

vnesti v tako partizansko topografsko karto.

Ekipa Muzeja narodne osvoboditve iz Ljubljane je to delo opravila, pri čemer so ji seveda pomagali številni člani občinskih in krajevnih odborov Zveze borcev. Ekipa je prišla v delovno in metliški občini, se nato preselila v Semč, nazadnje pa v Črnomelj in deloma na Vinico. Polne beležnice za-

Po petnajstih letih dobil uro

Maja 1941 je prišel k urarju Zdravku Budnu v Novem mestu neki 17-letni fant in zaprosil urarja, naj mu popravi uro, ki jo je podedoval od očeta. Toda fanta ni bilo po uro. Voja je divjala vse hujše in fant, Jože Lužar, je odšel v partizane. Ko se je po vojni vrnil domov, kot oficir JLA, se je spomnil tudi očetove ure. Toda v Novem mestu ni našel ne urarja ne njegove delavnice. Kjer je bil napis: Zdravko Budna — urar, so bile sedaj le ruševine od bombardiranja. Lužar je skomignil z ramo in se ni več zanimal za svojo uro. Toda nedavno je major Lužar spet prišel v Novo mesto in stopil v brivnico nasproti nekdanje urarske delavnice. V pomenuku je presenečen izvedel, da je

urar Budna živ in da ima svojo delavnico na koncu trga. Tako se je Lužar po več ko 15 letih sestel z Budno, mu opisal svojo uro in povedal, kdaj jo je izročil v popravilo. Potrdila seveda ni imel več. Kako pa se je začel del, ko je urar iz neke škatle vzel njegovo uro. Ohranil jo je, dasi je, med vojnjo bil v taborišču. Budna je pokazal še kakih deset ur od takrat, ki še vedno čakajo, da jih kdo dvigne.

(»Vesnik u srijedu«)

Največja hidrocentrala na svetu

V osrčju sibirskih tajga na reki Angari gradijo Sovjeti hidrocentralo, ki bo največja na svetu. Reka Angara (izvir iz največjega jezera na svetu, Bajkalskega, in se izliva v orjaško sibirsko reko Jenisej) je široka štiri kilometre, toda pri starem sibirskem naselju Bratsko se v soteski zoži na 800 metrov. In prav v tej soteski gradijo velikanski jež »Bratske hidrocentrala«. Na Angari bo tako nastalo umetno jezero, dolgo 550 kilometrov (od Ljubljane do Beograda) in široko 25 kilometrov in bo imelo 180 milijard kubnih metrov vode. Med nove hidrocentrala bo nad 3 milijone kilovatom.

Plantaza južnega sadja

Kmetijsko posvetilo »Jadrana« na Uljinskem polju ima največji sadovnjak južnega sadja v Jugoslaviji: 6 tisoč dreves, razen tega še 3500 oljk. Računajo, da bodo sadovnjak povečali na 15 tisoč dreves južnega sadja.

Egipt prodaja nakit

Egiptovska državna blagajna se bo precej napolnila. Vlada namreč prodaja nakit, ki je pripadal bivši kraljevi družini in je vreden več milijard dinarjev. Največje svet. trgovine z nakiti sodelujejo v tej veliki »prodaji stoletja«.

Poljanska dolina ob Kolpi v filmu

Preteklo nedeljo je bila Poljanska dolina ob Kolpi vseh praznična. Ljudje so bili v belih narodnih nošah, kot da so se vrnili naši predniki.

Podjetje »Viba« film iz Ljubljane je snemalo naše ljudi in njihove običaje. Iz Kočevja so se pripeljali kar trije avtobusi, polni radovednih gledalcev, pa tudi dosti domačinov iz okolice je bilo pri snemanju navzočih.

Podjetje »Viba« je posnelo na trak tudi vznikle, ki so morali zaradi suše voziti vodo iz potoke v Dolu v vasi, ki so tudi po deset kilometrov oddaljene. Če bi za vodovod so že dolgo položene in upamo, da bomo kmalu dobili vodo.

Pred kratkim je bil polletni občni zbor KZ v Predgradu in KZ v Starem trgu ob Kolpi. Občni zbor je pri obeh združenjih uspel in pokazal doseženi napredek.

Zdaj pa se nam, da se zadržati

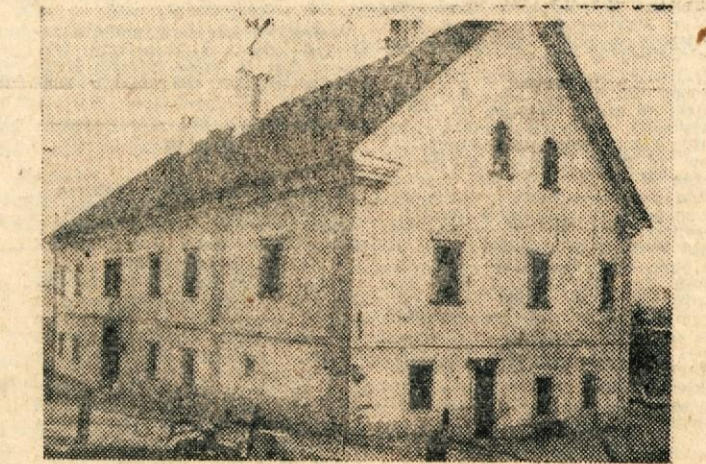
Pozno latenska fibula (sponka) iz Podklanca pri Vinici — ena od zanimivosti naših dolenskih muzejev

okolice Brežic in Krškega, trpljenje in umiranje Dolenjcev in Belokranjcev v taboriščih smrti, hkrati pa nas prezirajo splošni upor vsega delovnega ljudstva, ki je pod vodstvom Komunistične partije Slovenije vsa štiri leta trdno korakalo proti zmagi in dokončnemu obračunu z nasilnimi zavojevalci. V teh oddelkih je prikazan razvoj od prvih partizanskih čet do formiranja večjih enot, brigad in divizij, prikazana je njihova zmagovita pot, razvoj in utrjevanje ljudske oblasti, zlasti na osvobojenem ozemlju Bele krajine, prikazan tisk, propagandna, tečajna, šolska, kulturno delo, prikazane so delavnice, bolnice, tiskarne itd. Vse to je podprto z dokumenti, fotografijami, grafikoni in razstavljenimi predmeti, kot so partizansko orožje, zastave, tiskarne, operacijske mize in sanitetni material, izdelki partizanskih delavnic, osebni predmeti, obleka in orožje borcev itd. Vsa herojska borba našega naroda, ki je trajala težka štiri leta, oživi nenedoma pred nami s svojo pretrseljivo dokumentarnostjo in nas hkrati navda s hvalečnostjo do vseh, ki so nam z žrtvami, krvjo in smrtjo pomagali v naši domovini zgraditi nov, socialno pravičnejši red.

Zato prav nič ne dvomimo, da bodo Dolenjci in Belokranjci izkoristili vsako priložnost, ne samo, da si ogledajo zbirke dolenskih muzejev, ampak da si ob njih tudi nenehno širijo duševno obzorje in se tako iz preteklosti učijo za sedanjost in prihodnost. V življenju je treba najti in ohraniti pravi stik z vsem, kar so naši predniki pozitivnega ustvarili v preteklosti, kajti le na osnovi zdravih tradicij moremo uspešno graditi našo novo socialistično stvarnost.

Jože Dular

Obiščite Dolenjski muzej v Novem mestu!

Stavba Dolenjskega muzeja v Novem mestu, nekdanja Križatica

posredovati prave podobe in razvolo posamezne pokrajine, čeprav imajo nekateri od njih že prav čedne muzejske zbirke. V pravem muzeju bi se namreč morale pred obiskovalcem zvrstiti vse dobe, prikazana bi morala biti sestava zemlje in njeno rudniško bogastvo, rastlinstvo in živalstvo, videti bi morali podobo življenja najstarejših prebivalcev Dolenjske in Bele krajine, dobo Ilirov, Kelto, Rimljanov in Slovanov, dobo srednjoveškega fevdalizma, dobo dviga meščanstva in narodne prebujenja, življenje v etničnem in društveni, prvo zamek socialnega gibanja in zbiranje delavskih množic, sovražno okupacijo naše dežele leta 1941, dokler ne bi vse izvenlo v herojski boj vseh Slovencev za nov, pravičnejši red. Tak muzej bi seveda moral imeti še narodopisno in obrtno zbirko ter malo galerijo z deli likovnih umetnikov oziroma z motivi področja posameznih muzejev.

Vsega tega v dolenskih muzejih danes še ne vidimo, čeprav imajo nekateri, kot rečeno, že zdaj prav lepe zbirke. Tako so v vseh štirih muzejih dokaj bogati oddelki narodnoosvobodilne borbe, Dolenjski, Posavski in Belokranjski muzej pa imajo poleg tega tudi arheološko in kulturno-zgodovinsko zbirko, zadnja dva pa še narodopisni oddelki. Vsa muzejska prikazila predvsem znatno, sli svojega področja in tako se narodopisna zbirka Posavskega muzeja poleg zanimivih primerov kmečkega pohištva in orodja, naša zlasti z eno napolnjenih zbirki lončene in pletene posode ter s prav lepo zbirko svetilništev in kmečke umetne obrti. Nasproti pa na hrani Belokranjski muzej spet vrsto narodopisnih znamenj, ki jih drugi muzeji ne poznajo. Naj tu omenimo samo lepo vinarstvo z vinskimi posodami, raznimi vinogradniškimi pravimi, rovaši in lesenimi klučki, zbirko lovskih past, zanimive preslice in vretenca, belokranjske noše z vrsto različnih pokrival, belokranjske pisane, svatske lestenice iz ržene slame, svatski barjak itd. Dolenjski in zlasti Posavski muzej imata tudi čedni kulturnozgodovinski zbirki, katerih osnovo predstavlja predvsem rešen inventar iz požganih in porušeni dolenskih gradov. Tako je tu ohranjeno gralsko pohištvo, knjige, orodje, slike; sneti pa je bilo tudi mnogo fresk iz razpadajočih gradov.

Tudi arheološke zbirke so v Dolenjskem, Belokranjskem in Posavskem muzeju dovolj bogate, čeprav še daleč ni znano in odkrito vse bogastvo, ki ga hrani v sebi dolenska zemlja. Ti trije dolenski muzeji — Kočevski ima v glavnem samo zbirko NOB — so

Amsterdam — Kraljevski muzej

namreč ugotovili, da neon razsvetljavni ni praktična za oči. Vlak nas kmalu nato popelje proti Amsterdamu. Čudovita je brzina dolenskih vlakov, vsaj za tiste, ki se vozi z »dolenjcem«. Cez 120 km na uro dirajo električne lokomotive. Poleg letala je železnica v Holandiji najhitrejša prometno sredstvo.

Prav presenečeni smo bili, ko

tu ni. Takoj za velikimi mestnimi hišami je namreč ravnila in le tu in tam kakšna kmečka hiša.

Vlak je vozil preko mostov in se ustavil na »mostu«. Recimo tako, kajti Amsterdamska železnica postaja je na oboku, ki so ga Holandci sami naredili. Tudi Amsterdam sam je zgrajen ob prekopih in ne nosi zamaščenosti Severne Benike.

Jože Hartman: Holandija danes

Ko so mi sporočili, da grem v Holandijo in Belgijo, sem pravzaprav ugotovil, da o teh dveh deželah ob Severnem morju vem prav malo, skoro nič. Res sta obe deželi daleč od nas, vendar kljub majhni površini važni za Evropo, celo zelo važni. Nekaj pa imamo skupnega z njima — usodo. Kot je predstavljala Jugoslavija Nemcem odskočno desko — »pohod na vzhod« —, tako sta Belgija in Holandija v srednjem veku predstavljali ozemlje, ki se je zdelo velesilam Nemčiji, Franciji in Angliji najprimernejše za medsebojno obračunavanje, in v zadnji vojni sta Holandija in Belgija doživeli usodo odskočne deske Nemcev proti Francozom.

Holandija je dežela mlinov na veter, neštetihih prekopov, dežela dvoboja med vodo in človekom, v katerem človek zmaguje svojo izredno marljivostjo in čutom za skupnost, dežela, ki na vsakem koraku izpričuje svojo bogato preteklost in negotovo bodočnost, kajti Holandci še vedno žive v stalnem boju z morjem...

Ko smo zvečer stopili na vlak, sem tiho začel, da bi mi Holandija zaupala vsaj kosček sedanjosti...

Carina! prvi neobičajni dogodek potovanja. Prijazni fantje so tako hitro opravili svojo nalogo, da smo bili presenečeni, kajti »Pavliha« carino drugače opisuje.

Avstrija. V Področju avstrijski »zollerji« v usnjenih rokavicah pregledujejo potna dovoljenja. Rokavice se spominjam iz časa vojne, sicer pa so prijazni. Proti jutru Salzburg in kmalu Nemci. Za Münchenom dolina Rena. Ta najbolj prometna reka Evrope nas bo torej s svojimi živimi pejsaži, starinskimi mesti in čudovitimi starimi gradovi na bregovih spremljala skoro vsot pot in se z nami vred izgubila v Holandiji.

Cimbolj se bližamo Holandiji, več Holandcev srečujemo v vlak. Naša silovita pomaga premostiti začetno nezaupanje. Kmalu ugotovimo, da so naši sopotniki veseli in preprosto prijazni ljudje. V razgovoru ugotovimo, da nam nemška okupacija ni bila prav nič všeč. To nas zbližuje. Končno Holandska meja. Za holandsko vojaško komisijo v ameriških uniformah, ki pregleduje potna dovoljenja, pride mejnalec denarja. Dinarjev ne zamenjuje. Še žal vam bo, si mislimo.

Anhem, prvo holandsko mesto na naši poti. Tu je torej grob angleške padalske divizije. Zvečer nam to mesto s svojo rdečoranjno natrium razsvetljavo napravi čisto svojstven vtis. Holandci so

je nekdo tako kmalu zaklical: Amsterdam! Pogled skozi okno nas je zadržal pri pospravljanju priloge. Takoj smo lahko ugotovili, da prihajamo v izredno lepo mesto. Periferije v našem smislu

Takoj nas je preko številnih mostov pripeljal do hotela, 25 ur vožnje je bilo za nami in priloge bi se nam dobra večerja — nekaj krepkega. V hotelu nas je res čakala večerja: maggijske juha, krompir v oblihah, dušen stročji fižol in puding. Kosilo, vam rečem, ne večerja! Takrat se nisem vedel, da bom vsak dan jedel isto. Tudi nisem vedel, da imajo Holandci naše kosilo zvečer, opoldan pa jedo nekaj več kot mi pri srednje poštenem zajtrku. Delajo namreč od 9. ure do poldna do 5. ure popoldan. In še nekaj, dragi Subokranjci. V Holandiji ne boš našel zobobreča, če se na glavo postaviš! Jedo Holandci za naše pojme slado. Slovinci smo, čeprav znani »krompirjevci« — nič proti! Holandski vztrajnosti ob krompirju. Riža, makaronov ali vsaj krompirjevih svačkov ne boš okusil v Holandiji. Meso, narezano na tenko, je pečeno samo po robu, v sredini je lepo surovo rdeče — zaradi vitaminov. Sladko solato smo jedli vsaj s kislimi olivami, kar pa ni zadostovalo, da bi popravili okus. Včasih, če smo imeli srečo, so nam sicer neslano solato polili s kislim mlekom, moram pa reči, da smo vse to s kranjsko skromnostjo pojedli in čakali na boljše čase, ko se vrnemo domov.

Po večerji smo takorekoč odšli v apiano. Holandske stopnice so namreč tako strme in ozke kot nikjer drugje v svetu. Stopnišče bi Holandci po mojem najraje odpravili, ker jim odvzame preveč prostora, prostor pa je v Amsterdamu najdragocenejša stvar. Hiše so zato nabite kot vžgalice v škatli. Širokih stanovanjskih hiš v starem Amsterdamu ni. Kljub temu pa imajo velika, črnooblo pleskana okna, ki so okusen kontrast majhni, rdeči opreki — ta okna daje tem zgradbam svojevito toplino in prijaznost. Streh ne vidiš, ker so hiše takorekoč podolgovate postavljene ena ob drugi, fasada pa je začeljučena v navzven štrlečim kolom s kavlom, ki služi Holandcem za pritrditev škripca, s katerim vlečejo pohištvo skozi okna v stanovanja.

Ker smo že pri hišah, naj povem še to, da so nam pokazali tudi najožjo hišo na svetu, saj ni širša od naših normalnih dvokrilnih vrat. Stisnjena je med dve malo širši hiši in bi jo Holandci pri povsem opazovanju niti ne opazili. Hiša pa ima celo balkon in ubogi stanovalec, ki je menda na balkonu našel nekoliko več prostora, mora skakati čez mizo na postelo.

Drugo jutro smo šli v muzej — Rijksmuseum. Ogromna, razkošna stavba, glavno svetlišče Amsterdama. Edino ogromno vrsto ljudi, ki so čakali na vstop v muzej sem

premalo zanimata za odkupe. Zadržniki imajo razne poljske pridelke, krompir, fižol, jabolka itd., katerih ne morejo prodati. Kje naj potem vzamejo denar za druge potrebe gospodarstva?

Poljanci so obljubili, da ne bodo trgali grozdja pred 20. oktobrom, da bo novina čim boljša.

J. R.

OKROGLE

TI MODERNI POJMI...

»Ah, dekle, samo tebe imam na svetu.«
»Lahničec: ko sta se spoznala, si pa rekel, da imaš tudi Vespo!«

NEMOGOČE JE MOGOČE

»Ti, povej neko nemogočo stvar, ki je mogoča.«
»Pijanec se je napil vode.«
»Ne velja, tega ne bo storil.«
»No, reši trojčarja postavijo prometne znake.«
»Spet nisi uganil: tega ne bodo nikjer storili.«
»Pa so — v Novem mestu na Cesti komandanta Stane-
tova...«

TRGOVEČ

Znanec je srečal znanega srbskega pisatelja Simo Matavulja (roman »Bakonja fra-Brne«) pa ga vprašal: »Simo, veliko zaslužiš s pisanjem?«
»Ne živim več od pisanja, postal sem trgovec s pohištvo.«

»Res? Pa si že kaj zaslužil?«
»Se ne, doslej sem prodal samo svoje pohištvo.«

ČE PESNIK NAZDRAVLJA

Srbski romanopisec Svetozar Corović je bil povabljen na svatbo k nekemu bogatašu, ki je omočil hčer. Seveda je imel zdravico tudi Corović: »Dvigem te čašo na zdravje novoporočencema. Vidiš, ženini, tvoja nevesta ti je prinesla...«

sla v zakon ljubezen, samo čisto ljubezen...«

»Čakaj, ti zmešani poeti! se je jezo oglasil nevestin oče. »Moja hčerka v zakon ni prinesla samo čiste ljubezni, ampak tudi pošteno doto!«

BOMBA V FIŽOLU

Miha je v partizanih kahal fižol, mešati pa ga ni utegnil, ker je moral obenem obijati sovražnika. Neki Nemec je prišel povsem blizu in vrgl bombo v kotel. Še predno je eksplodirala, je Miha podrli Nemca in skočil v zavetje. — Hipoma bruhe eksplodirajo, toda kotel je ostal cel.

»Na, pa je hudičevka uničila naš fižol!« so potožili tovariši po borbi.

»Figo, fantje! Le malce premešala ga je, ker jaz nisem utegnil.«

»Ne, dragica, tajnica me je ravnokar opozorila, da imam zvečer nujen sestanek!«

videl tukaj. Bila je Rembrandtova razstava, torej smo imeli izredno priliko videti na enem mestu ogromno bogastvo flamske slikarske umetnosti iz časa njene kulturne kulminacije. Čas, ki nam je bil odmerjen je bil prekratk, da bi se Holandci predal opoju barv in likov teh Holandskih in obenem klasičnih mojstrov paleta in kista. Kljub 3 urni hoji po prostornih sobahah Rijksmuseuma nam je posredovala galerija izbranih slik znamenitih klasikov slikarstva nepozaben vtis. Ko smo se znašli in prešli ter trgov muzeja nas je polila ploha — kot po navadi bi dejali Holandci. Vreme v Holandiji je večinoma puho in iz nizkih oblakov skoraj neprestano prši. Sicer pa so izračunali, da ima Holandija samo 50 sončnih dni na leto.

Holandski kolezarji se izredno drzno prebijo med ostalo množico avtomobilov, mopedov in vesp. Niti enkrat nismo videli prometne nesreče. Pravijo, da imajo Amsterdamci stopljo, kjer ob vsakem smrtnem primeru nesreče izobesijo zastavo. Holandski bicikli izgledajo pravzaprav nekoliko starinski, vsi imajo skrbno ovite verige, skoraj brez izjeme so črni in hitri. Solidna izdelava biciklov omogoča dedovanje iz roda v rod. Po obliki sodeč bi to prav lahko verjeli.